

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ANDRAGOGIKY A PERSONÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Bakalářské prezentační studium
2005-2009

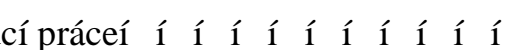
Klára Daňhelková

Penitenciární a postpenitenciární péče

Penitentiary and postpenitentiary care

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lovosice 2009

Vedoucí práce: .PhDr. Těšková Ivana, CSc.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Prohlá-uji,

že tuto předloženou bakalářskou práci jsem vypracovala zcela samostatně a uvádím v ní všechny použité prameny a literaturu.

14.06.2009, Klára Daňhelková

RESUME.....	5
RESUME.....	6
0 ÚVOD	7
1 STRU NÝ NÁHLED DO HISTORIE TRESTU A PENONOLOGICKÉHO SMÝLENÍ.....	9
1.1 Historie vývoje trestu a penologického smý-lení.....	9
1.1.1 Významné osobnosti ve v ze ské problematice.....	12
1.2 V ze ské systémy a režimy	13
1.3 Záv r.....	15
2 SOCIÁLN PSYCHOLOGICKÉ A PEDAGOGICKÉ ASPEKTY TRESTU ODN TÍ SVOBODY	16
2.1 Trest a jeho pedagogicko psychologické aspekty	16
2.1.1 Výchovná funkce trestu	16
2.2 Mofné dopady vazby na obvin ěné.....	18
2.3 Mofné dopady trestu odn tí svobody na odsouzené.....	19
2.4 Psychické a sociální d sledky výkonu trestu a odn tí svobody	20
2.4.1 V ze ský argot a v ze ský folklór.....	24
2.5 Záv r.....	25
3 PROBA NÍ A MEDIA NÍ SLUfIBA.....	26
3.1 Obecn prosp -né práce.....	29
3.2 Alternativní tresty a jejich význam	30
3.3 Záv r.....	31
4 PENITENCIÁRNÍ PÉ E.....	33
4.1 Výchovná funkce trestu odn tí svobody a resocializa ní p sobení.....	34
4.2 Volno asové aktivity	36
4.3 Zam stnávání odsouzených ve výkonu trestu odn tí svobody.....	37
4.4 Vzd lávání a rozvoj v z	39
4.5 Duchovní a sociální slufba ve v znici.....	40
4.6 Penitenciární poradenství.....	41
4.7 P íprava na propu-t ní.....	42

dd lení.....	43
.....	44
6 POSTPENITENCIÁRNÍ PÉ E.....	45
6.1 Subjekty postpenitenciární pé e.....	47
6.1.1 Sociální pracovník	47
6.1.2 Sociální kurátor.....	48
6.1.3 Nestátní organizace p sobící v rámci postpenitenciární pé e	48
6.2 Hrozba recidivy	49
6.3 Záv r	50
7 KONCEPCE ROZVOJE ĚSKÉHO V ZE STVÍ DO ROKU 2015.....	52
7.1 Záv r.....	54
8 ZÁV R.....	55
9 SLOVNÍ ĚK ZÁKLADNÍCH POJM	58
10 SOUPIS P ÍLOH	65
P ÍLOHA A: Typy v znic.....	66
P ÍLOHA B: Evropská v ze ská pravidla.....	68
P ÍLOHA C: V ze ský argot	71
P ÍLOHA D: Specifické skupiny v z	75
P ÍLOHA E: Fotografická p íloha.....	77

Text, který následuje, seznámí čtenáře s penologickými základy. Práce obsahuje problémy penitenciární a postpenitenciární péče a klade si za cíl informovat o nutnosti naplnění nápravné funkce trestu a potřeb rozvoje českého vězeňství. Upozoruje na možná psychická a sociální traumata, jimž jsou vězni ve výkonu vazby i výkonu trestu odnětí svobody vystaveni. V práci je pojednáno o kritických aspektech trestu a trestání majících vliv na budoucí život odsouzeného po propuštění. Naznačuje cestu, jak by měl vězeňský systém vypadat, aby minimalizoval rizika recidivity a byl šetrný k psychice vězněho.

Pozornost je věnována především výchově vězně, jeho resocializaci a snaze o jeho nápravu, tak aby byl schopen navrátit se do společnosti bez větších problémů a nedocházelo nadále k páchání trestných činů.

Hlavní motto této práce by se dalo vystihnout latinskou frází *Primum non nocere* – především neškodit.

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

The following text will inform readers about penological basics. The work describes the problems of penitentiary and postpenitentiary care and it puts to its goal to inform about the necessity to fulfill the reforming function of a punishment and the need to enhance the Czech penitentiary system. It draws attention to possible psychological and social traumas, which prisoners who are arrested or prisoners who are sentenced to imprisonment are exposed to. It deals with the critical aspects of punishment and sentencing which affect the future life of the convicted person after his or her discharge. It shows the way how the penitentiary system should look like in order to minimize the risks of recidivity and to be considerate to the psychic of the prisoner.

The attention is devoted to the education of the prisoner, his or her resocialization and the effort to his or her redress above all, so that he or she could return to the society without greater problems and it would not come to culpitting of offences any more.

The main motto of this work could be grasped with the Latin phrase *Primum non nocere* - first not to harm.

Dlouho jsem přemýšlela, jaké téma mé bakalářské práce zvolím. Snářila jsem se vymyslet téma, které by bylo zajímavé a pro mě i okolí přínosné. Po dobu několika týdnů jsem přemýšlela s novými a novými nápady, ale stále to nebylo to pravé. Až do té doby, kdy se můj známý vrátil z výkonu trestu odnětí svobody a já si začala klást otázky typu: Kde bude bydlet, když ztratil domov v centru svého nejbližšího okolí? Kde vezme finance? Jakou šanci asi má najít práci? Jaký dopad na jeho psychiku má fakt, že je sice na svobodě, ale zároveň je bez pomoci rodiny a bez přátel? Jaké možnosti má tento člověk v dnešní společnosti přivést sebou? Jeho situace tohoto musí být bezesporu velice obtížná.

Uvědomila jsem si, že řada těchto otázek také souvisí s oborem, který studuji, a sice jak s personalistikou (například zaměstnatelnost v zaměstnání), tak s andragogikou (například výchova pachatelů, resocializace, reedukace, rehabilitace jejich hodnotového řádku apod.) a o tématu práce bylo rozhodnuto.

Ve své práci si kladu za cíl, upozornit na důležitost penitenciární péče a postpenitenciární péče. Vím, že bez těchto složek trvale zabudovaných ve vězeňském systému a v každodenním vězeňském režimu, by byla výchovná náprava vězňů zcela nemožná.

Problematika penitenciární a postpenitenciární péče je ve společnosti často diskutovaným tématem. Nežádá se setkáváme s zcela opačnými názory, (zvláště pokud se diskutuje o tématech jako jsou smysl trestu a trestání, finanční prostředky, které jsou vynakládány na chod věznic, zaměstnávání vězňů, moderní vybavení věznic apod.). Jak už to tak bývá většinou se objevují názory skeptické a negativní, které se bijí s těmi pozitivními. Mnozí přirovnávají pobyt ve vězení k dovolené šall inclusive a k tomu jedním

ve v zení odsouzení páchání trestných in spí-e je-t
zení je pro n p edstavuje jakousi vysokou -kolu
kriminality). Jiní v í, fle trest odn tí svobody má smysl, který m fleme nalézt
v náprav v zn . I pro ty nejotrlej-í zlo ince p edstavuje uv zn ní a pobyt ve
v znici stresující zku-enost, která zásadn ovlivní jejich flivoty a také nez ídka
flivoty jejich rodinných p íslu-ník a dal-ích blízkých osob. Návrat do
spole nosti bývá pro odsouzené velmi náro ným obdobím, které se bez
pomoci druhých lidí a bez rodinného zázemí mnohdy stává nep ekonatelnou
p ekáfkou k bezúhonnému flivotu v rámci norem a hodnot spole nosti. To
bývá také d vodem, pro se ada v z op t navrací do flivota za m íflemi.

Konkrétn se ve své práci zam ůji na psychické a sociální aspekty trestání,
na alternativní tresty, na d lefitost individuálního p ístupu k v zní, na
obohacující význam práce a vzd lávání atd. V-echny tyto sloflky, a jist
mnoho dal-ích, hrají na formování hodnotového fleb í ku v zn roli. Jsem
spí-e idealista, proto v ím, fle pokud je systém opravdu dob e nastaven, m fle
se p edcházet mnoha útrapám a problém m, a tak i v tomto duchu pí-i svou
práci. Jsem si v doma toho, fle nemohu nepostihnout v-echna fakta a
argumenty zkoumaného jevu a ani to není mým cílem.

Záv rem bych cht la velmi pod kovat vedoucí mé bakalá ské práce paní
PhDr. Ivan Ťhýdrové, CSc za pomoc p i psaní a realizaci bakalá ské práce.
Pod kování také náleflí mé trp livé rodin .

HLAD DO HISTORIE VÝVOJE TRESTU A SMÝŠLENÍ

Na úplný úvod si představíme historii trestu a trestání nebo d jiny lidstva zaznamenaly mnofství nejznámých sankcí. Tyto tresty za provinění v lidské společnosti stanoveným normám a hodnotám se vyvíjely až do dnešní podoby, kdy klademe důraz hlavně na nápravnou funkci trestu.

Tresty i za malá provinění bývaly v minulosti často velmi kruté a nelidské. Bezpráví se v té době řešilo soukromou cestou (oko za oko, zub za zub). Trest byl hlavně funkcí odplaty a nástrojem k odstranění osoby. V prvotních společnostech byl trest smrti univerzálním trestem za různé provinění. (Mezník a kol., 1995, s. 8) S vývojem společnosti se postupně pohled na trest humanizoval. Mezi nejstarší formu trestu řadíme i otroctví, které znamenalo zbavení osobní svobody a lidských práv. Převodně se otroky stávali zloději a svobodní občané, kteří nebyli schopni splácet své dluhy. (Třebra, 2007, s. 15) Následující kapitola nám ukáže, jak se trest a nahlížení na něj v historickém kontextu vyvíjel až do dnešní podoby.

1.1 Historie vývoje trestu a penologického smýšlení

První zmínky o trestu odnětí svobody jsou datovány od dob římského impéria. Římané vynalezli několik institutů pro odstranění lovců ze společnosti. Jedním z nejstarších byl institut psance, kdy osoba, která spáchala závažný trestný čin nesměly být nikým poskytnuty flivotně dleflité prostředky (jídlo, pití, přibytěk, ošacení apod.) Později Římané nahradili tento institut institutem vyhnanství. (Třebra, 2007, s. 15) V zení slouflila k výkonu trestu smrti hladem. Na počátku letopočetů byli do v zení umístováni i k esané za účelem nápravy a navrácení ke staré víře. (Mezník a kol., 1995, s. 8)

Edpisy vydal v roce 435 n. l. císař Teodosis II. V roce 529 vydal edpisy císaře Jistiniána I., které obsahovaly i ustanovení o provozu v zení, jeho financování i zacházení s v zni. (Mezník a kol., 1995, s. 8)

Roku 1349 zákon Eduarda III. nařizoval vsadit do v zení všechny ty, kteří neměli práci nebo práci z důvodu mnohdy velmi nízké mzdy odmítli. Trest za vraždu byl určen na 120 dní ve v zení, za krádež 40 dní. (Mezník a kol., 1995, s. 8)

Ranný feudalismus byl typickým pro rozdrobenou státní moc, v té době panovalo obyčejové nepsané právo. Každý byl odkázán sám na sebe, v té době delikt byla vypořádána svépomocí. Do 14. století byly na našem území uplatňovány iracionální tresty jako tzv. ordály, boží soudy. Účastnilo se jich duchovenstvo. Ordály existovaly ve dvou podobách, a sice vodou (obviněný byl svázan do kozelce a vhozen do vody, když se potopil a neutopil, byl považován za nevinného) nebo flezelem (když se hojily rány po rozřazeném flezele, obviněný mluvil pravdu). (Třebra, 2007, s. 15-16)

Kolem roku 1500 se objevuje podobně odlišný trest svobody na doživotí a sice nucené práce, tzv. galeje. Tento trest nahrazoval trest smrti, galejníci byli připoutáni k lavicím a byli nuceni veslovat. Pokud galejník nevydržel fyzický nápor, byl vhozen do moře. (Třebra, 2007, s. 16)

Feudální způsob trestání vycházel z představy zastavení - vejn vykonaný trest měl zastavit potenciální pachatele. (Třebra, 2007, s. 16)

V zení byla obecně dělena na Panská, Církevní a Vojenská. Panská v zení se v té době nacházela v hradních sklepeních vybavených mučičními nástroji. Tresty spočívaly především v mrzačení a trestání bitím. Církevní v zení by se dala ještě rozdělit do tří skupin, a sice na klášterní (za provinění v klášteře),

Papeř Inocenc III. na po átku 13. století vydal právo
iní. Vojenská v zení se z izovala od po átku 17. století.
Zde byli uv zn ni i v zní z civilních soud . Vojen-tí v zní museli p edev-ím
pracovat na výstavb vojenských za ízeních. (Mezník a kol., 1995, s. 8)

Mén astou formou v zení byla v zení Hradní, která byla z ízena pro
aristokracii v t-inou v hradních v fích. V minulosti se z izovaly i takzvaná
V zení pro dluřníky, kde byli odsouzení do té doby, dokud sv j dluh
nesplatili. (Mezník a kol., 1995, s. 8)

Renesance sebou p inesla zm nu pohledu na lidský řívot. To m lo dopad i
na v ze ství. Od 16. století slouřilo v zení jako prost edek výkonu trestu.
Objevují se první -koly penologie, a sice klasická, neoklasická a pozitivistická
-kola. (Mezník a kol., 1995, s. 9)

Klasickou penologickou -kolu reprezentují jména jako Voltaire, Rousseau,
Montesquie a de la Mettrie, kte í prosazovali trest bez ohledu na v k,
spole enské postavení a mentální úrove ó podle stejných m ítek. Objevují se
i pokusy o matematické vyjád ení trestu. (Mezník a kol., 1995, s. 8)

Neoklasická penologická -kola zasahuje do období Velké Francouzské
revoluce a krátce po ní. V této dob se poprvé nastoluje otázka trestní
odpov dnosti. Objevují se názory, ře d ti a du-evn cho í by nem li být
povaflování automaticky za zlo ince, protoře nemohou rozli-ít míru radosti a
bolesti. (Mezník a kol., 1995, s. 10)

Pozitivistické -koly oproti tomu odmítly princip trestní odpov dnosti. Bylo
zde p esv d ení, ře ti, co se mohou napravit, mají být napraveni, ti, u nichř to
nelze, mají být popraveni i odd leni od spole nosti. Pozornost byla v nována
i p í inám, které ke zlo inu vedly. (Mezník a kol., 1995, s. 10)

stí ve v ze ské problematice

Mezi významné osobnosti, které zasáhli do penologického smýšlení, adíme Thomase Morea (1477-1535), který kritizoval nepřiměřenost některých trestů vzhledem ke společenské nebezpečnosti.

Dalším představitel je Montesquieu Charles Louis de Secondat (1689-1755), který formuloval požadavek právní jistoty a zákonitosti, nezávislosti soudců, zásadu proporcionality mezi trestem a trestným činem a především nutnost výchovné funkce trestu.

Cesare Baccaria (1738-1794) se vyslovil pro humanizaci trestního práva hmotného i procesního, byl odpůrcem krutých trestů a trestu smrti. Byl přesvědčený, že účelem trestu není způsobit utrpení, ale ochránit společnost. Požadoval, aby po stejných trestných činech následoval stejný trest. (Třebra, 2007, s. 16-17).

Roku 1702 navrhl Thomas Bray oddělení vězňů do cel, zavedení povinnosti pracovat, zákaz alkoholu, pomoc pro propuštěné vězňů, pokud se chovali slušně, a také navrhl nepropustit vězňů, pokud není jisté, že povede žádný život.

John Howard (1777-1789) navrhl organizovat cílenou nápravu vězňů na církevním i svetském základě. Zdežoval potřeby odstranit u vězňů negramotnost, učinit je občanské výchov. Prohláoval, že by vězňů měli mít omezený rozsah práv a ve věznicích by měli být vyškolený vězeňský personál. (Mezník a kol., 1995, s. 10) Díky němu bylo v Anglii zavedeno vězeňské systém cel. (Třebra, 2007, s. 17)

Alexander Macconochie (1787-1860) byl proti krutosti a brutalitě ve vězení. Věřil, že by trest měl vést k nápravě a přípravě vězňů po propuštění,

ýt neur itá a individuální ó v ze m fle být propu-t n
jmá jeho náprava. V zni by m li být motivováni pro
práci (m la by jim být ponechána ást výd lku) a sebezdv lávání, k nad ji na
lep-í budoucnost. Navrhl v ze ský bodovací systém ó propu-t ní by bylo
možné afl po dosažení ur itého po tu bod . Zavedl -kolu pro dosp lé a ve
v zení nechal postavit 2 kostely. Jeho inspirující návrhy v-ak nem ly fládný
velký úsp ch, pro nad ízené a spolupracovníky byl tradi ní systém mén
náro ný (Mezník a kol., 1995, s. 10-11)

1.3 V ze ské systémy a reffimy

ada teorií uvedených v p ede-lé kapitole se uplatnila i v praxi, tak vzniklo
mnoho v ze ských systém a reffim . N které z nich si p edstavíme na dal-ích
ádcích.

Sir Walter Crofton v polovin 19. století na základ Macconochiho
p edstav vymyslel tzv. Irský systém p ípravy v zn pro návrat do spole nosti
(progresivní systém nápravy). V ze m l být umíst n na jednu t etinu svého
trestu (nejdéle v-ak na 9 m síc) do separace, kde m l zpytovat své sv domí.
Poté byl za azen do spole né práce s ostatními na principu ticha, v zni se
mohli spole n spolu bavit celkem 1 hodinu denn . B hem uv zn ní získávali
v zni body. (Mezník a kol., 1995, s.14)

Koncem 19. století se v USA objevuje tzv. Elmirský systém, kde byl
kladen d raz na odstran ní prvku odplaty, d raz na vyu ování, na t lesné
cvi ení, na práci a na celkové úsilí ovlivn ni charakter odsouzeného. Byl
vytvo en trojstup ový progresivní systém podle chování v z . (Mezník a
kol., 1995, s.14-15)

Koncem 19. století se v Anglii objevuje tzv. Borstalský v ze ský systém,
jehož hlavním znakem byla snaha cílev dom p sobit na v zn sm rem

alizaci. Byl zde zaveden individualizovaný přístup. Stoupil osobní anamnézu, kde byla posouzena osobnost a schopnosti odsouzeného, poté byl vzeřazen do vhodného motivujícího prostředí. Podle jeho chování se pak odvíjela i jeho práva a povinnosti. (Mezník a kol., 1995, s. 15-16)

Na základě myšlenkových proudů v Evropě a úsilí Benjamína Francina byly ve Spojených státech rozvinuty dva vězeňské systémy – pensylvánský a auburnský. Pensylvánský systém vznikl v roce 1786 v Philadelphii. Jednalo se o tzv. Solitary systém, ve kterém byli vězni umístěni do samostatných cel s vyloučením práce se zaměřením na četění bible a zpytování svědomí. Po dvouletém období byl prokázán škodlivý vliv úplné izolace na vězňáky. Uvádí se, že z 80 vězňů zůstali na živu pouze 2, zbytek spáchal sebevraždu nebo zemřel. Auburnský systém byl zaveden v roce 1823 v Auburnu ve státě New York. Jednalo se o tzv. Silent systém, ve kterém byli vězni umístěni na izolované cely a přes den pracovali pro zachování mlčení. Tento systém však odporoval lidské přirozenosti, ve kterém zákon porušovali, což bylo potřeba více dozorců a péče na reálný život po propuštění byla velmi malá. (Třebra, 2007, s. 17-18)

Kombinací obou těchto systémů vznikaly tzv. smíšené režimy, do kterých patří například fienevský. fienevský režim zavedl rozdělení odsouzených na základě charakteru spáchaného trestného činu a chování do čtyř kategorií. Ve všech kategoriích bylo povinné mlčení. Až na základě viditelného zlepšení v chování mohl být odsouzený umístěn do méně přísné kategorie. V nejpřísnějším oddělení musel odsouzený absolvovat samovazbu (od 14 dnů do 6 měsíců), ve kterém byli neustále zamstňováni, navštívováni rodinnými příslušníky i občanskými spolky. (Třebra, 2007, s. 18)

tzv. smí-eného reffimu byl Obermayerovský, jehož
ísny dozor, nep etrflité zam stnávání, zabezpe ování
volného asu a pozitivní p sobení personálu na v zn . (Tř rba, 2007, s. 18-19)

Sir Walter Crofton v polovin 19. století na základ Macconochiho
p edstav vymyslel tzv. Irský systém p ípravy v zn pro návrat do spole nosti
(progresivní systém nápravy). V ze m l být umíst n na jednu t etinu svého
trestu (nejdéle v-ak na 9 m síc) do separace, kde m l zpytovat své sv domí.
Poté byl za azen do spole né práce s ostatními na principu ticha, v zni se
mohli spole n spolu bavit celkem 1 hodinu denn . B hem uv zn ní získávali
v zni body. (Mezník a kol., 1995, s.14)

1.4 Záv r

Funkce trestu se vyvíjela po celá staletí od odplaty k náprav . Vřdy tu
existovaly celkem t i možnosti obrany p ed zlo inem, a sice vylou ení,
odstran ní a náprava. (Mezník a kol., 1995, s. 5) Dne-ní spole nost klade
d raz na nápravu, k tomu pouřiji citát prof. M. D. Perquelleho: šOdsouzeného
navrátit spole nosti bez kaz zp sobených internací ve v zení je velké um ní.
Navrátit jej lep-ím, neřl byl p ed odsouzením, je malý, av-ak nikoliv
nedosařitelný zázrak!ř (Mezník a kol., 1995, s. 6) Práv řdíky historickému
vývoji a posuzování penologického problému ze v-ech možných stran jsme
schopní se zamyslet se nad problémem objektivn a zvářřit mnohé okolnosti,
které jsou s internací bezprost edn spojeny. V následující kapitole si
ukářfeme, jaké mohou být d sledky internace a co v-e na trestané m fle
p sobit po psychické a sociální stránce.

Trest odnětí svobody znamená obrovský zásah do soukromí odsouzeného. Je nucen se adaptovat na zcela jiné prostředí a podmínky. Sociální vazby s jeho nejbližšími bývají zpětrhány. Jeho psychická rovnováha může být silně narušena. Záleží na penitenciární péči, která by měla být odsouzenému vnována, aby trest splnil svůj účel nejen v tom smyslu, aby chránil společnost, ale také aby pozitivně změnil chování odsouzeného a tak jej připravil na život ve společnosti v mezích jejích norem.

2.1 Trest a jeho pedagogicko psychologické aspekty

Abychom snáze pochopili psychologické aspekty trestu je nutné si vysvětlit funkce trestu a jejich špínosť k nápravě odsouzeného.

Souasně pojetí trestu a jeho zřvodnění znítakto: trest je společenská potěba uzpůsobit, resocializovat, redukovat zloince tak, aby byli odsouzení schopni vyvarovat se recidivy a dosáhnout změny chování. (Mezník a kol., 1995, s. 7) Potřebujeme tedy mimo jiné navzn cílev domě potěbit za účelem jeho pěvýchovy, reedukace, resocializace a rehabilitace. Pokud tyto kroky odsouzený zvládne, je na nejlepší cestě úspěšně překonat stádium reintegrace a žít bezúhonným životem.

2.1.1 Výchovná funkce trestu

Mýlenka o výchovné funkci trestu se objevuje v době, kdy ufil má společnost velké množství zkušeností s trestáním a jeho účinností. Na tomto místě je vhodné zmínit slavný nápis na káznici pro mladistvé sv. Michala v Římě (r. 1718): Trestati nepoctivé je málo, jestliže je výchovou neuíme být poctivými. (Černíková, 2008, s. 143)

chovné prostředky odměny, vysvětlování a porozněných následků a tresty (fyzické a psychické). Je důležité si uvědomit, že mezi hlavní funkce trestu patří: náprava –kody, zabránit, aby se podobné chování neopakovalo a zbavit viníka pocitu viny (mentálně hygienický předpoklad). Chci bych upozornit na fakt, že z pedagogického hlediska je trest ať krajním prostředkem výchovy. Trest sice nevhodné chování zastavuje, ale dále jíf nic nebuduje. Obas vede trest k pravému opaku. (Třeba, 2007, s. 21) Náprava v z je povinnost uložená v ze skému personálu plynoucí ze zákona. (Mezník a kol., 1995, s. 45) Proto by se měl v ze ský personál snažit, aby pobyt v nápravném zařízení nebyl pouhým trestem, ale aby v průběhu odně svobody mohlo na odsouzeného působit co nejvíce výchovných prvků. Mělo by se na odsouzené působit po stránce sociální, humánní i etické s cílem napravit odsouzené na nový vyrovnaný život v souladu s požadavky a povinnostmi společnosti. Zkušenosti jsou bohužel zatím zcela jiné. V zni jsou stále více demoralizováni a eticky zkaženi, nežádka se z prvoodsouzených stávají recidivisté. V české republice je výchova odsouzených podle B. Hanuše na bodu mrazu (zvláště z ekonomických důvodů). (Hanuš, 2005, s. 39)

Trest, z pedagogického hlediska, může být psychický i fyzický. Tlesným trestem rozumíme primitivní výchovný zásah. Psychický trest se rozumí chladné chování dospělého k dítěti i mezi dospělými navzájem. (Třeba, 2007, s. 22)

Odměna je prostředkem výchovy, její působí motivací na změnu chování. Trest naopak pouze brzdí neřádné chování a má spíše nemotivační účinky. V tina výzkum potvrzuje, že výchova založená spíše na odměnách je efektivnější než výchova založená spíše na trestání. (Třeba, 2007, s. 22-23)

zby na obvin né

Kriminalistika, je podle Hanu-e, afl na n kolik málo p ípad , stále prakticky na celém sv t s výslechovými a dal-ími verbáln vy-et ujícími metodami na úrovni padesátých let uplynulého století. (Hanu-, 2005, s. 9) Proto zvlá-t náro nou a psychicky zát flovou etapou pro obvin ného p edstavuje vazba. Ve vazební v znici se obvin ný setkává se spoluv zni, kte í mají nez ídka naprosto jiný hodnotový systém. Vybavení cel ve vazb je oproti v znici velmi prosté. Nevím, pro tomu tak je, vřdy ve vazb stále platí presumpce nevinny. Prostý rozum velí, fe by podmínky m ly být naprosto opa né. Bohužel jsem v literatu e nena-la fládné zd vodn ní, proto se mohu jen domnívat, fe ve vazb je lov k špouzeõ na škrátkouõ dobu, proto je vybavení cely a pé e ze strany v ze ské slufby zcela nedostate né. Dal-ím d vodem m fe být zastra-ení lov ka.

V t-ina vyslychaných uvádí proces vy-et ování, jako nejhor-í emo ní záflitek z celého trestního procesu. Do dnes je uplat ována metoda tzv. šdobrého a zlého medvídkaõ ó jeden vy-et ovatel se chová k obvin nému velmi p átelsky, s otcovskou pé í, pseudonihilizuje chování svého kolegy, který p sobí velmi nekompromisn a iní na podez elého psychický nátlak. Vyslychaný se postupn dostane do stavu, který lze nazvat afl schizoidním. Poté, co se vyslychaný psychicky zhrou tí, nechává pozitivní vy-et ovatel obvin ného napospas svému prot j-ku. (Hanu-, 2005, s. 9)

Vyslychání mnohdy zanechává, zvlá-t u prvoodsouzených pachatel , velmi rozsáhlá a hluboká psychotraumata. Ve Tědsku a Finsku jsou prvopachatelé vyslychání speciálním psychologicko erudovaným personálem. Je zde kladen d raz na to, aby výslechy prob hly v co nejkrat-ím ase s co nejmen-ím psychologickým nátlakem. Jejich návrat do spole nosti je relativn poté mnohem úsp -n j-í. (Hanu-, 2005, s. 9)

faktory, které mohou působit na vyslychané (zvlášt na
mohou být například tyto:

- zbytkové stresory po výsleších
- nejistota výsledku soudního rozhodnutí
- nejistota o situaci v soukromém zázemí
- izolace od svých nejbližších
- nucená socializace v relativně malém prostoru a určitou skupinou jiných, cizích, často velmi odlišných delikventů
- nejistota ve v rozhodnost svého právního zástupce
- radikální změna životního režimu
- pocit izolace od upřímné lásky (přátelství)
- ztráta určitého stupně sebevdomá
- radikální změna v omezení běžného fyzického pohybu
- ztráta možnosti ovlivňovat svůj životní styl
- kriminální a brutální chování spoluvězňů
- ztráta libida (sexuálního, všeobecného) (Hanuš, 2005, s. 11)

Po uvěznění se odsouzený paradoxně cítí zbaven mnoha nejistot. I recidivisté touží po co nejrychlejší odsouzení. Ve vězení mohou odsouzení rozšířit možnosti ovlivňování svého životního stylu, mají v těle fyzický individuální prostor, naději, že uvidí své blízké, mohou jim zatelefonovat, napsat dopis, apod. (Hanuš, 2005, s. 11)

2.3 Možné dopady trestu odnětí svobody na odsouzené

Co tedy trest odnětí svobody s sebou přináší, co vnímáme a jaké emoce vyvolá? Každý trest vyvolá v člověku negativní emoční reakci. Odsouzený trest chápe jako odmítnutí jeho osobnosti, přitom je odmítnuto špouze jeho chování. Trest v člověku zanechá nelibé pocity, stavy napětí a úzkosti. Jednou z technik, jak se těchto pocitů zbavit, je omluvit své chování, vymluvit se na situaci a lidi, bagatelizovat svůj trestný čin. Samozřejmě záleží na osobnosti

zvládání záťřových situací, sociální zralosti a celé
e. (Třřba, 2007, s. 23-24)

Výkon trestu má individuální i sociální dopad. Výkon trestu představuje izolaci od dosavadního řřivota, od rodiny, p řřatel, spolupracovník řř. Uv řřzn řřní m řře zcela zm řřnit řřivot odsouzeného, nastolit tzv. druhý řřivot. (Třřba, 2007, s. 23-24) K upevn řřní vztah řřza ze řř v řření by m řřly slouřřit tzv. extramurální programy. M řřlo by se zamezit ideologizaci, cořř je velice obtřřřné.

Ve v řřnicích mají na u v řřzn řřné bořřřel vliv sp řřě neformální silné autority z řřad v řřz. Navzdory v řřem snahám, mnohdy recidiv řř nelze zabřřnit, ve v řřnici vznikají subkultury, jejich řřřád, normy a hodnoty jsou řřasto v řř protikladu se v řřeobecným spole řřenským nastavením. (Hanu řř, 2005, s. 44)

Pokud má řřm řřt trest pozitivní řřřinek, musí b řřt individualizován. Individuální p řřístup je zvl řřřt řř d řřeffit řř u recidivist řř. Individualizace trestu p řředpoklád řř řřirokou řřřkálu trest řř uvedených v trestním zákon řř. Trest by m řřl také řřsledovat co nejrychleji po provin řřní, řř řřste n řř to m řře zamezit systému namlouvání si a omlouvání řřřinu (mnohdy i utvrzování se o správnosti svého jednání a chování). Trest by m řřl b řřt doprovázen odm řřnou, proto řře ta vede k řřřádoucímu chování. Trest odn řřtí svobody by m řřl b řřt vyhrazen jen pro nejz řřřava řřn řř řř delikventní chování řř proto je nutné roz řřřit řřřkálu trest řř. Je nutné, aby vlivem výchovy (z řřvn řřřku) do řřlo u odsouzeného k sebev řřřchov (z řřvnit řřn řř norem a hodnot). (Třřřba, 2007, s. 24)

2.4 Psychické a sociální d řřsledky výkonu trestu a odn řřtí svobody

Psychické aspekty by se u v řřzn řřých osob nem řřly rozhodn řř podce řřovat. Na řřřvod této podkapitoly si uve řřme studii z roku 1997 v řřn řřř se z řřřřoval rozmach psychických poruch ve v řřze řřské populaci. Tento v řřřzkum ukázal, řře 78% m řřřř ve v řřzebných v řřnicích, 64% m řřřř ve v řřřřkonu trestu odn řřtí svobody a 31% řřřen ve v řřřřkonu trestu bylo diagnostikováno s psychickou

bylo prokázáno antisociální chování, deprese a
ghoton a Towl, 2003, s. 63) Je nutné aby byla psychika
v znění kladně vyšetřena, podle toho by se mělo s v ní zacházet a
nezpůsobovat jim další traumata.

Výkon trestu a odnětí svobody je pro odsouzené záťlová, zvláť pro
prvopachatele. Záleť na osobnosti odsouzeného, podmínkách výkonu trestu a
na novosti požadavků a podmínek. Obecně se lovky se zvýěnou záťľí
vyrovnává n kolika způsoby, a sice:

- rezistentní ó u odolných jedinců , lovky se zvýěnou záťľí si vytyuje
reálné cíle
- agresivní
- regresivní ó lovky udělá krok zpět ve vývoji (plativost, doněství apod.)
- rezignací ó vzdání se, pasivita, deprese apod. (Třeba, 2007, s. 109-110)

J. Šepelák rozliěl 5 základních typů adaptace na výkon trestu odnětí
svobody:

- Realistické přizpůsobení: odpovídá rezistentnímu přístupu.
- Agresivní nepřátelské přizpůsobení: agresivní chování bývá namířeno jak
proti vězeňské službě , tak proti spoluvězňům.
- Přizpůsobení nepřiměnou kompenzací: jedinec si ve skutečnosti není sám
sebou jist, ale navenek se projevuje velmi sebevědomě , v těině se
vychloubá svými zločiny a ve vězení hraje roli švelkého zločince.
- Přizpůsobení nepřiměnou reakcí: nejjednoduěší způsob jak se vyhnout
pocitům viny, jedinec se zřká odpovědnosti za své činy a místo toho vidí
vinu u druhých, cítí se nevinný.
- Přizpůsobení se únikem: jedinec uniká do denního snění i plánuje, jak ze
situace unikne, často pomocí drogy. (Třeba, 2007, s. 110)

Jak už bylo řečeno, uvěznění je bezesporu pro vězňe , zvláť pro
prvotrestané, velmi bolestivým obdobím a to nejen kvůli nedostatku fyzické

vní plyne především z frustrace a deprivace v z .
druhů deprivace. První z nich vyplývá z nedostatku
osobní svobody (fyzického pohybu). V zni také trpí nedostatkem šlufleb a
zboflů - tím se myslí p eváfln ztráta flivotního standardu, který panuje ve
svobodné spole nosti a na kterou byl p ed uv zn ním odsouzený zvyklý. Dal-í
frustrace mohou plynout z omezení heterosexuálních vztah (autor teorie
Grasham Sykes tuto deprivaci popisuje jako sexuální frustraci a uvádí p íklad
v znice s nejvy-í ostrahou v New Jersey, kde odsouzení mají se svými
flenami a p ítelkyn mi kontakt pouze p es plastové plexisklo; autor uvádí, fle
díky sexuální frustraci upadají asto v zni do apatie a tento jev p írovnává
k situaci v koncentra ních táborech). Je nutné p ípomenout, fle mezi v zni
koluje pornografie a homosexualita je více mén b flnou sou ástí flivota za
m íflemi. Ztráta samostatnosti a autonomie je ve v zení více jak zjevná. V ze
se musí p ízp sobit pravidl m v znice a na ízením v ze ské slufby, jeff
kontroluje a ídí flivot ve v znici tém do detailu. Posledním ohroflujícím
prvkem je nedostatek osobního bezpe í ve v znicích. Dle slov v zn ze Státní
v znice v New Jersey nejhor-ím faktem na v zení je to, fle tam musíte flít
s ostatními v zni. Ve v znicích jsou asto lidé s velmi násilnou minulostí, ti
v mnohých p ípadech obrací svou agresivitu v í ostatním, kte í mají omezené
moflnosti obrany. (Jewkes a Johnston, 2006, s. 164-172)

Pokud se v ze dokáfle vyrovnat s vý-e uvedenými nedostatky tzv.
bolestmi uv zn ní, stojí p ed ním je-t normy a hodnoty spole enství ve
v znici. Tyto hodnoty a normy vystupují uvnit v ze ského sociálního
systému a vytvá í jakousi image modelové v znice. Soubor pravidel chování
ve v znici bývá ozna ován jako v ze ský kód. Záleflí na kaflém novém
v zni, jestli tento kód p íjme a bude ho následovat. Pokud tak u iní, eká ho
od spoluv z více mén respekt, pokud v-ak kód nep íjme a za ne ho
poru-ovat, m fle být v ze vypov zen na samé dno v znice. (Hála a
Soudková, 2002, s. 18)

dní dvě pravidla, která ve věznicích platí, jsou a šnebonzují. Seznámení s těmito a dalšími pravidly stojí na počátku prizonizace. Podle toho, jaký postoj vězeň k pravidlům věznic zaujme a jakou například získá od spoluvězňů podporu, se odráží v mocenské struktuře. (Hála a Soudková, 2002, s. 19)

Je důležité říci, že proti vzniku jednotného vězeňského kódu působí v současnosti řada aspektů jako jsou etnické a kulturní rozdíly, a proto se vytváří odlišné vězeňské kódy pro jednotlivé skupiny a podskupiny vězňů. To vše samozřejmě ovlivňuje práci vězeňského personálu, který by se měl v jednotlivých skupinách a jejich normách orientovat. Podle výzkumu Irwina a Cresseyho máme v věznicích subkulturu rozdělit do tří skupin, a sice na kulturu štreťanců, šlodjů a šrovných. Podle autorů do skupiny štreťanců patří ti, kteří vyrůstají od puberty v různých nápravných zařízeních, znají život v uzavřené instituci a jsou zvyklí na život mezi osobami se stejným pohlavím, ve vězení si v jistém smyslu utváří domov. Do skupiny šlodjů jsou zařazeni ti, kteří pohlíží na trestnou činnost jako na profesní kariéru, usilují o dojem pravosti a solidnosti, podporují vězeňské hodnoty a normy. Šrovníci jsou podle autorů ti, kteří bývají trestáni jednorázově a ztotožnili se spíše s vězeňským personálem než se spoluvězni, proto se vyhýbají potížím. Autoři studie tvrdí, že trestanecká kultura je ve věznicích převládající, kdežto dvě zbylé jsou importované. (Hála a Soudková, 2002, s. 20)

Vězni, kteří pocházejí z štreťanecké subkultury, se dobře vyznají ve společnosti věznic a aspirují na vedoucí role a svého postavení dokážou v tísni patřičně využít při získávání užitečných informací i zboží (například cigarety). Ve věznicích jsou také skupiny vězňů, kteří považují vězení za risk v podnikání, a proto se čas strávený ve věznicích snaží proflít s nejvyšší mírou pohodlí, v tísni se snaží čas trávit aktivně. Jsou skupiny vězňů, kteří se stáhnou do svého vlastního světa a tím se izolují od ostatních. Jiní jsou oproti nim ve věznicích aktivní. Vznik tedy máme rozdělit také na ty, jenž se

nit v znicích a na ty, jenž se spíše ztotožní s tím, že se v nich zapomenout a přitom se zapomenout na ty, kteří si ve v znicích vytvoří vlastní roli (je to často způsobeno nízkou inteligencí nebo vlivem psychických i somatických potíží). Tito v znicích nemívají ve v znicích jednoduchý život, bývají vykořisťováni a je s nimi manipulováno. (Hála a Soudková, 2002, s. 20-21)

2.4.1 V znický argot a v znický folklór

lov k, který je v znicích (a ufl poprvé i opakovaně), pociťuje nervozitu, napětí a stres. Zejména u šňováka jsou první dny ve v znicích opravdu náročné. Neví jaké to bude, jak se má chovat, jak se má bránit apod. Nejenže se prvotrestaný nevyzná zpočátku v pravidlech v znicích, v její kultuře, tradicích, mocenské struktuře a normách, ale navíc je pro něj obtížné pochopit podivný v znický jazyk, v znický argot (viz Příloha C). (Hála a Soudková, 2002, s. 17)

V znický argot se začal dokumentovat před více jak sto padesáti lety. Dnes je prokázáno, že s příchodem cizinců do českých v znicích, argot nezaniká a zachovává si svou utajovací funkci. Tento umělý jazyk vyjadřuje mnohdy myšlenky a pocity, které nejsou v běžné společnosti pojmenované, protože jsou typické právě pro v znickou subkulturu. (Hála a Soudková, 2002, s. 17)

Dalším pojmem, který je součástí života za mřížemi, je v znický folklór. Dříve vznikaly ve v znických písních (ukázky z v znického argotu v etnických písních Tichá noc pančrácá jsou uvedeny v příloze C). Dnes ve v znickém folklóru vznikají spíše kresby. Po v znických také kolují různé historky, které se přenesly z generace na generaci. Typickými folklórními znaky jsou také různé nápisy na dveřích, zdích apod., které mohou sloužit i k navázání kontaktu a vznikají tak mnohdy několikadívkové dialogy. Běžnou součástí v znické kultury jsou

i kdyfl mnohdy s velmi drsnou tematikou. (Hála a 24)

2.5 Záv r

Výzkumy prokázaly, fl p i trestu odn tí svobody dochází u v t-iny p ípad k prohloubení psychických zm n ve sm ru psychopatizace osobnosti. Myslím, fl je velmi d leflité, aby se v ze ský systém eské republiky rychle vyvíjel a snafil se opravdu o nápravu v z , aby d razn pe oval o jejich fyzický, psychický, sociální a morální rozvoj. Jsem si v doma toho, fl tento pozitivní vývoj jifl zapo al. Restrukturalizace systému je velmi náro ná jako je náro ná práce se samotnými trestanými. Rehabilitace v z naráfli na celou adu brzdnych moment , jako je nap íklad samotné prost edí v znice, spoluv zní apod. Z tohoto d vodu je boj s prizonizací v zn velmi obtíflný a vyfladuje si individuální p ístup, který je náro ný nejen na finance, ale i na zvý-ené nároky na kvalitu vzd lání personálu v znice. Jak jsme mohli vid t v poslední podkapitole, v ze ská spole nost je velmi specifická a vytvá í si své vlastní znaky, kulturu, hodnoty a normy, proto bývá op tovné za len ní v zn do v t-inové spole nosti velmi problematické. Individuální pomoc v z m by m la poskytovat mimo jiné i proba ní a media ní slufba, kterou si p edstavíme v následující kapitole.

PROBA NÍ A MEDIA NÍ SLUŽBA

V úvodu této kapitoly si vysvětlíme základní pojmy, které se týkají Proba ní a media ní služby.

Probací, pro účel zákona, rozumíme organizování a vykonávání dohledu nad obviněnými i odsouzenými a poskytnutí individuální pomoci. Proba níinnost pak zahrnuje působení proba ního pracovníka (tzv. probátora) v rámci proba ního dohledu a zahrnuje jak represivní složku trestn právních opatření tak složku výchovnou a preventivní. Proba ní dohled je specifická alternativní sankce, která není spojena s trestem odtím svobody. Tato sankce probíhá pod dohledem probátora, který v průběhu zkušební doby sankciovaného kontroluje, pozoruje jeho chování a snaží se ho motivovat k vedení řádného života. Probátor také nabízí sankciovanému psychosociální pomoc a zároveň kontroluje, zda jsou plněny omezení a povinnosti, které byly sankciovanému uděleny soudem nebo ty, ke kterým se před soudem zavázal. (Třebra, 2007, s. 130-131)

Mediace se pro účely zákona definuje jako mimosoudní zprostředkování za účelem vyřešení sporu mezi obviněným a poškozeným, tedyinnost, která směřuje k urovnání konfliktu mezi oběma stranami. Tutoinnost lze provádět pouze se souhlasem obviněného a poškozeného. Media ní pracovník (tzv. mediátor) by měl zaujímat nestranné postavení a pomáhat nalézt přijatelnéřešení dané situace. Mediátor je odborník na efektivní vyjednávání a řešení konfliktu. (Třebra, 2007, s. 131)

innost Proba ní a media ní služby upravuje zákon č. 257/2000 Sb. Hlavním jejím cílem je vytváření podmínek pro zvládnutí nárůstu kriminality a řešení konfliktu, které není možné řešit běžnými formami trestní represe. Proba ní a media ní služba může svým působením přispět především k prevenci trestnéinnosti a ochraně společnosti, zefektivnění a zjednodušení

zvýšení účinnosti trestních sankcí, k posílení
účinnosti trestních opatření, k posílení aktivní role
provozního v trestním řízení a účinnějšímu dosažení jeho hmotné a morální
satisfakce. Tato služba také pomáhá obviněným vést život v souladu se zákony
a přispívá k jejich začlenění do společnosti a k posílení aktivní úlohy
obviněných na účinnosti trestních věcí a posílení jejich odpovědnosti.
V neposlední řadě má probační a mediační služba přispět k úspoře finančních
prostředků, které by byly jinak vynaloženy na klasické soudní řízení, na
provoz vězeňských zařízení a na začlenění propuštěných vězňů zpět do
společnosti. Probační a mediační služba především vytváří podmínky k tomu,
aby hrozící trest mohl být v určitých případech stanoven formou nespojenou
s odnětím svobody (například formou obecně prospěšné práce), či aby vazba
byla nahrazena jiným způsobem nefli internací ve vazební věznici. (Třebra,
2007, s. 129)

Vyjmenované poslání a cíle v předchozím odstavci je možné rozdělit do
celkem pěti oblastí účinnosti probační a mediační služby, a sice na soudní
pomoc, vězeňskou pomoc, mediační pomoc, vlastní probační účinnost a nakonec
na zajištění realizace trestu obecně prospěšných prací.

Soudní pomoc spoívá v získávání relevantních informací o osobě
obviněného a jeho sociálním a rodinném zázemí pro účely soudního řízení.
Zároveň se Probační a mediační služba snaží vyhledat vhodné alternativní
způsoby účinnosti a obstarává podklady pro rozhodnutí v trestním řízení včetně
toho, jak vyhodnocuje možné rizika k páčání další trestné účinnosti obviněným.
(Třebra, 2007, s. 129)

V vězeňskou pomoc rozumíme pomoc, která předchází odsouzení, například
náhrada vazby zárukou nebo slibem. (Třebra, 2007, s. 129)

prostředkovává, jak ufl bylo e eno, alternativní e-ení
ozněným a obvin ěným a p ipravuje podklady pro
rozhodnutí soudu. (Tř rba, 2007, s. 129)

Vlastní proba ní ěinnost zahrnuje vedení, psychosociální podporu,
pozitivní motivaci a dohled nad chováním obvin ěných v pr b hu zku-ební
doby. (Tř rba, 2007, s. 130)

Zaji-t ní realizace trestu obecn ě prosp ěných prací spo ívá ve vytvá ení
seznamu nabídky rozli ěných druh ě prací vhodných pro ur itý trest. (Tř rba,
2007, s. 130)

Jaká je vlastn ě organizace Proba ní a media ní sluflby? V ěle stojí editel,
který je jmenován ě (i odvolán) ministrem spravedlnosti. editel pak
organizuje chod této sluflby po stránce personální, organiza ní, hospodá ské,
materiální a finan ní. Dále pak v sídlech okresních soud ě p sobí st ediska
zaji-ující proba ní a media ní sluflby. Tyto st ediska se dále ělení na r zná
odd ělení se zam ěním nap íklad na mladistvé obvin ěné, na uflivatele
omamných a psychotropních látek apod. Proba ní a media ní sluflba
spolupracuje, je-li to ú ěelné, s orgány sociálního zabezpe ení, ěkolami,
zdravotnickými za ízeními, s církve mi, zájmovými sdrufleními ob an ě,
nadacemi a dal-ími institucemi sledujícími humanitní cíle. (Tř rba, 2007,
s.132-133)

Na záv r je nutné ěíci, flle tato sluflba je u nás teprve na po átcích a je nutné
vytvo it podmínky pro specializaci jejích pracovník ě nebo tato ěinnost
vyfladuje vysokou úrove ě odbornosti a kvalifikace v komunika ěních
dovednostech, v oblasti sociálních v ěd, sociální práce, psychologie, speciální
pedagogiky, práva, managementu a public relations. Je také nutné, aby se tito
pracovníci nevzd lávali pouze na úrovni vy-íých odborných ěkol a vysokých
ěkol, ale také aby zde byly vytvo eny podmínky pro super vize a dal-í

sti. Dalším úkolem, který před námi stojí, je pozitivně
veřejnosti na vyvolávání alternativních forem trestu
k veřejné trestné činnosti, což spočívá především na komunikaci s médii a
politickými subjekty. V neposlední řadě by Probation a media ní služba měla
aktivně spolupracovat s nevládními organizacemi a dobrovolnými
spolupracovníky, kteří nabízejí rozmanitý okruh služeb a mohou tím rozšířit
celkové poskytování Probation a media ní služby. (Třebra, 2007, s. 130)

3.1 Obecně prospěšné práce

Obecně prospěšné práce odvíjíme od alternativních trestů od trestu odnětí
svobody. Dochází k odnětí volného času a způsobené činnosti jsou nahrazeny
prací vykonanou ve prospěch společnosti. Resocializace pachatele, který
vykonává obecně prospěšné práce, je usnadněna tím, že pachatel neztrácí
sociální kontakty a má možnost si osvojit pracovní návyky a rozvíjet pocity
sociální zodpovědnosti. (Třebra, 2007, s. 134)

Tento druh alternativního trestu je uloženo v tom případě, pokud s ním
pachatel souhlasí a vezme na sebe povinnost tento trest vykonat. Uložení
tohoto druhu trestu musí respektovat určité zásady. Vykonaná práce musí být
užitečná jak pro pachatele, tak pro společnost, a měla by odpovídat
schopnostem, dovednostem a v domě pachatele, měla by mu přinést
morální užitek. Tato práce je bezplatná. Po uložení trestu obecně
prospěšné práce (i také společenské prospěšné práce) zpracovává probation
konkrétní projekt s ohledem na místní pracovní podmínky, strukturu pachatel
a možnosti kontroly vykonávání práce. (Třebra, 2007, s. 134)

Tento druh trestu je úspěšně uplatňován například v Nizozemsku,
Německu, Dánsku, ve Francii a Velké Británii. V České republice možnost
uložení tohoto typu alternativního trestu přinesla novela trestního zákona
152/1995 Sb. Tento trest v ČR může být podle novely uplatněn pouze

se pachatel za trest odnětí svobody, jehož horní hranice
může být také pohlížena k povaze spáchaného trestného činu a
k možnosti nápravy pachatele. Jak už bylo řečeno dříve, podmínkou aplikace
tohoto trestu je souhlas pachatele. Trest může být uložení v rozsahu od 50 do
400 hodin. Zdravotní způsobilost je samozřejmě také podstatnou podmínkou
uložení trestu prospěšných prací. Tyto práce musí pachatel vykonat ve svém
volném čase bezplatně a do jednoho roku. (Třebáň, 2007, s. 135)

3.2 Alternativní tresty a jejich význam

V předchozích kapitolách již zaznamenaly některé negativní dopady uvěznění na
psychiku odsouzeného. Tyto negativní dopady také ovlivňují i vězeňský
personál. Proto společnost hledá jiná řešení otázky trestu, zejména nápravy,
tak aby byly efektivnější. čím dál více se tedy ve společnosti mluví o tzv.
alternativních trestech jejichž druhy a jejich reálný výchovný efekt si
představíme v následující kapitole.

Nejprve si definujme, co znamená alternativa v kontextu vězeňského
systému. Alternativou tedy rozumíme trest nespojený s odnětím svobody.
Pachatel by měl být schopen vyhovět podmínkám zvoleného alternativního
trestu (zejména pokud se jedná například o peněžitý trest). Délka trvání tohoto
typu trestu by měla být úměrná spáchanému trestnému činu a vyhovovat délce
odnětí svobody, kterou by jinak pachatel vykonával ve věznicích. (Třebáň, 2007,
s. 125-126).

Důvodem pro tyto tresty vyvolávat je několik. Měly by se rozdílit na
humanitní, ekonomické a pragmatické. Z humanitního pohledu odborníci
dospěli k závěru, že pachatelé trestných činů, kteří nepředstavují pro
společnost příliš velké riziko, nemusí být zbaveni trestu odnětí svobody. Trest
odnětí svobody může představovat překážkou k nápravě a reintegraci do
společnosti. Z ekonomického hlediska je trest na svobodě mnohem levnější

Z pragmatického hlediska si pachatel, který vykonává zachovat své sociální postavení, což i v výkonu trestu ve věznicích je velmi problematické. (Třebra, 2007, s. 123) Ve skandinávských zemích, v Nizozemsku, Dánsku, Islandu a v Kanadě jsou alternativní tresty běžnou součástí justičního systému. (Hanuš, 2005, s.75)

Myšlenky ohledně alternativních trestů se poprvé objevily již v roce 1976 v rezoluci Rady Evropy č. 10/ŠN, které alternativní tresty doporučila, poté na 6., 7. a 8. kongresu OSN v letech 1980, 1985, 1990. Problematika alternativních trestů byla však nejvíce probírána na Konferenci Rady Evropy ve Strasbourgu v roce 1992 a v Strasbourgu roce 1993. Účastníci kongresu se přitom shodli, že trest odnětí svobody, i přes jeho ekonomickou nákladnost a neefektivnost jeho výsledků nápravy, by měl být ukládán v případech trestných činů velké nebezpečnosti (např.: násilná jednání, vážná porušení práv člověka, prodej narkotik, skupinové krádeže, organizovaný zločin). (Třebra, 2007, s. 125-126)

Mezi nejúčinnější alternativní tresty patří:

- uložení pracovní povinnosti, která je justicí předem určena
- uložení finančního trestu
- uložení trestu domácího vězení (uložení obojkového trestu)
- uložení dlouhodobého trestu sociálních a humanitárních pracovních aktivit
- uložení trestu pracovní povinnosti na rizikových pracovištích
- uložení trestu dočasného vyhánění do určité oblasti v regionu.

(Hanuš, 2005, s. 75)

3.3 Závěr

Shrme-li hlavní a nejúčinnější myšlenku této kapitoly, pak musíme uvést fakt, že alternativní tresty nám především nabízejí možnost v záškoláckých internátech, rehabilitovat jeho jednání a chování a ušetřit finance společnosti. Uložení trestu odnětí svobody například otci, který neplatí

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

e mého názoru, nikomu prosp t ó neprosp je ani
, ani neplatícímu otci, který po internaci bude je-t ve
složit j-í situaci nejl se nacházel p ed uv zn ním a je pravd podobné, fle
rodina nadále alimenty dostávat nebude.

V této kapitole si představíme sadu úkonů, které by měly být zahrnuty do běžného chodu v znic jako péče o odsouzené během výkonu trestu. Pro úspěšné naplnění cíle trestu odnětí svobody je třeba celé řady výchovných aspektů, kterými by se mělo snažit o trvalou změnu jejich chování a jednání. Především v ziském systému tak stojí sada dležitých úkolů a povinností. Nezapomínejme však, že i odsouzení mají v i v zení sadu práv a povinností, které pokládám za důležité na začátku této kapitoly zmínit.

Nejprve si stručně představíme práva odsouzeného. Odsouzený má právo na:

- uspokojování základních sociálních potřeb a poskytování zdravotní péče
- udržování nebo případné rozřování sociálních vztahů (právo na nákup potravin a v cí osobní potřeby, právo přijímat návštěvy blízkých osob, právo na přijetí balíků, právo na příjem peněz, právo na uspokojování kulturních potřeb, právo na duchovní služby, využití odborníků o pedagoga, psychologa apod., právo na ochranu svých práv, právo telefonovat s blízkou osobou. (Sochrek, 2007, s. 41)

Odsouzený má povinnost:

- plnit příkazy zaměstnanců v zské službě
- dodržovat stanovený pořádek a káze
- plnit úkoly z programu zacházení
- dodržovat zásady slušného chování
- podrobit se osobním prohlídkám
- umofnit prohlídky svých osobních v cí
- nesmí navazovat nedovolené styky s osobami v rozporu se zákonem
- nesmí pronájet, vyrábět a p echovávat nedovolené předměty, zejména ty, které by mohly sloužit k útoku nebo útoku na jiné osoby

- nesmí se sebezobcovat, provokovat nekázň apod. (Soch rek, 2007, s. 41)

Pro každého odsouzeného je vypracován tzv. program zacházení (dříve resocializační nebo reedukační program), který je společnou prací psychologa, pedagoga, vychovatele, sociálního pracovníka a lékaře. Tento program zahrnuje pracovní, vzdělávací, terapeutické a zájmové aktivity s diferencovaným přístupem ke každému odsouzenému za účelem dosáhnout úelu výkonu trestu a úspěšné reintegrace. Odsouzený má právo si zvolit aktivity z tohoto programu. (Soch rek, 2007, s. 42-43)

Penitenciární sociální péče rozumíme péči, která je vykonávána ve věznicích pro výkon vazby a výkon trestu speciálním pracovníkem a vztahuje se především k resocializačnímu procesu.

Ve výkonu trestu se můžeme setkat z psychologického hlediska s věznicemi spadajícími do šnormyø ať po ty, kteří trpí závažnými poruchami chování, poruchami osobnosti, sexuálními deviacemi, majícími snížený intelekt a jiné problémy, ať uř trvalého nebo přechodného charakteru (viz. str. 25). Je nutné, aby ř zné poruchy byly řas diagnostikovány a podle toho bylo s věznicemi zacházeno (viz Příloha D).

4.1 Výchovní funkce trestu odnětí svobody a resocializační p sobení

Východiskem pro resocializaci je poznání vývoje jedince v procesu socializace, v jeho základní sociální jednotce, tedy rodině. Toto období primární socializace má značný vliv na budoucí chování jedince. Rozhoduje o tom, jestli se jedinec bude ubírat prosociálním, disociálním, asociálním nebo antisociálním směrem. (Třeba, 2007, s. 103)

je v souladu s obecně platnými sociálními normami.

s obecně platnými sociálními normami rozchází kvůli nepokivenému vnímání hodnot a sociálních vztahů. Toto chování je nepříjemné, nepříjemné, ale bez výrazných projevů agrese.

Asociální chování je v přímém rozporu se společenskou morálkou. Jedinec se ze společnosti vyloučuje, jedná se například o alkoholismus, záškoláctví, drogová závislost apod. Toto chování často vede k antisociálnímu chování. Antisociální chování je v společnosti nepřátelské. Projevuje se kriminálními sklony, identifikací s kriminálními normami a kriminální populací. (Třebuša, 2007, s. 103)

Jedním z cílů socializace je docílení toho, aby se jedinec choval šz vlastní v lež prosociálně. (Třebuša, 2007, s. 104) Od v zení se očekává, že za relativně krátkou dobu s dispozičním personálem a prostředky, napraví selhání aady dřívejších k socializaci přímo povolaných institucí jakou je například rodina, škola, působení společnosti a další vlivy, které formují osobnost jedince. V zni by zde měly být radikální opatření. Mezi dva základní problémy, které brání naplnění cíle výchovy, máme naplnění v zni a nedostatek pracovních příležitostí pro v zni. Dalším problémem je samozřejmě nedostatek finančních prostředků v nově vzniklých zařízeních na zlepšení kvality práce personálu. Nezaměstnanost v zni patří mezi největší rizika možného neúspěchu sociálně-reintegračního procesu. Pokud nejsou v zni zaměstnání, měly by být aktivizováni jinými způsoby například by jim v zení mohlo poskytnout integrační sociální vzdělávací a kvalifikační kurzy a výcvik. (Hanuš, 2005, s. 58-59)

Resocializační proces by měl být řízen individuálně a měl by směřovat především k těmto cílům:

- Kultivace návyků dalším vzděláváním o možnosti zamezit psychickému zhoršení stavu jedince i stagnaci. V zni by měl na sobě pracovat, měl by

vou, výcvikem, zdokonalit své dovednosti, rozvíjet své

- Osvojování si vhodných sociálních dovedností o sociálně-psychologickým výcvikem by si měl v zemi osvojit vhodné společensky uznávané hodnoty, normy, chování a dovednosti, aby jeho návrat do společnosti nevedl k recidivě.
- Poskytování specifické pomoci a poradenství při řešení osobních problémů. (Třebra, 2007, s. 106)

Ve věznicích by měly být uskutečňovány resocializační programy pro odsouzené. Tyto programy by měly být souhrnem pracovních, vzdělávacích, speciálně výchovných a zájmových aktivit. Vyřadují individuální přístup. Důležitou složkou resocializačních programů jsou extramurální programy, aby v zemi neztratili kontakt s rodinou a jinými důležitými institucemi. (Třebra, 2007, s. 106)

4.2 Volnočasové aktivity

Mezi volnočasové aktivity, kterým se v zemi mohou novat ve svém volném čase, patří tělesná péči, sport (viz. Fotografie E4), zájmové aktivity a odpočinek. Pro tyto aktivity, dle Evropských vězeňských pravidel (viz Příloha B), musí věznic vytvářet dostatečné podmínky, nebo jsou považovány za významný prostředek k udržení zdraví a duševní rovnováhy. Každý den má být organizován program tělesné výchovy a sportovních aktivit a péči o časování v zemi do těchto aktivit by mělo být důsledně přihlíženo k jejich zdravotnímu stavu a jejich tělesné způsobilosti. (Třebra, 2007, s. 32) Možnost sportovního a zájmového vyžití je však přesto často limitována finančními i prostorovými možnostmi v zemi. (Sochůrek, 2007, s. 51)

Existuje spousta názorů na to, jak by měl v zemi trávit čas a kolik hodin by měl novat odpočinku a sportovním i zájmovým činnostem, uveďme si

ich. Hanu– (2005, s. 40-41) představuje svůj návrh na program, který, podle něj, by přispěl k docílení výchovné funkce trestu. Tento univerzální výchovný program by měl obsahovat:

- pracovní povinnost 8,5 hodin denně
- penologickou/psychologickou povinnost 1-2 hodiny denně
- speciálně pedagogickou povinnost 2-4 hodiny denně
- striktně dodržované denní schéma (včetně hygieny)
- sportovní povinnost 0,5 až 1 hodinu denně
- kreativní povinnost 0,5 až 1 hodinu denně
- osobní volno 1-2 hodiny denně
- spánek 8 hodin denně
- sociální trénink 2 hodiny denně (včetně možnosti teologického vzdělávání apod.)

Tento nastavený režim dne by měl být podle Hanu–e povinný a měl by být realizován s denní pravidelností, vyjma neděle. O neděli by měl být pracovní klid avšak v této části dne by měla být vnována kulturnímu, sociální, eticky a eventuálně teologicky orientovanému programu. (Hanu–, 2005, s. 40-41)

4.3 Zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody

Už v roce 1702 navrhl Thomas Braye zavedení povinnosti výkonu práce. Dnes už je dokázáno, že vhodná práce pro odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody je jedním z pozitivních aspektů, které mohou přispět k nápravě výkonu a k jeho úspěšnému návratu do společnosti. To, že se často v zničení vrací z internace nepovychování, je zapříčineno mimo jiné právě nedostatkem pracovních příležitostí pro výkon (to samozřejmě souvisí i s celkovou nepřítelností v zničení a úrovní nezaměstnanosti v České republice). Plno v zničení mimo to velmi pozitivně hodnotí fakt, že mohou ve výkonu, tím že mají možnost pracovat a být za to ohodnoceni, splatit část dluhu (například na výživném).

není možné pracovat, pokud je do práce za azen, je mladší 65 let
zp sobilý. Při za azení odsouzeného do práce je
pohlédnuto k jeho zdravotní zp sobilosti a jeho odborným znalostem a
dovednostem. Pracovní místa bývají vytvářena jednak v prostorách v zni v
rámci svého provozu i vlastní výroby a podnikatelské innosti, nebo smluvn
u jiných subjekt mimo prostory v zni. Úklidová a další obdobná innost,
která je nutná k zajištění každodenního provozu v zni a pracovní terapie,
jako sou část programu zacházení, se nepočítají do pracovní doby a v zni tedy
nemají nárok na odměnu. Tyto innosti však nesmí být na úkor doby nutné
k odpočinku odsouzených. Za azení v zni do práce je na základ odborných
posouzení dáno rozhodnutím editela v zni. Odsouzený je za práci
odměněn, výše této odměny a s ní související podmínky je stanovena vládou
R. Z odměny jsou automaticky strhávány srážky například na dan , na
pojistné, na soudní výdaje, na škodu zp sobenou trestnou inností, na výživné
na děti apod. Ministerstvo stanoví vyhláškou výši kapesného a úlofného a
stanoví také podmínky, jak může v ze úlofné vyuffivát. Odmítnutí práce
odsouzeným, který byl do práce za azen, se hodnotí jako závažné porušení
povinnosti odsouzeného a bývá za to také dotyčný kázeňsky potrestán (Třeba,
2007, s. 73).

Náklady na jednoho internovaného iní v průměru od 14 000 do 21 000 K
za jeden měsíc. Pokud odsouzený během internace nepracuje, náklady na
odsouzeného za jeden rok iní v průměru 210 000 K . Fakt, že v ze schopný
vykonávat práci není do práce za azen, může být i důsledkem neschopnosti
společnosti, která je mnohdy neschopná zajistit odsouzeným pracovní innost
a zavést klasickou pracovní povinnost, s tím, že by si odsouzený náklady na
svou intervenci hradil sám. Přitom, jak už bylo řečeno, právní pracovní
povinnost je jedním z primárních globálních výchovných prvků odsouzeného.
Ze statistických údajů vyplývá, že by v tina odsouzených práci ve v zení
uvítala ó a sice v tinou zcela ze šsobeckých důvodů ó as ve v zení by jim
mohl utíkat rychleji. (Hanuš, 2005, s.40)

5, s.59) je třeba e-ít nezam stanost v z komplexn
ofnlost da ových úlev na sociální poji-t ní, zvý-ít
frekvenci státních zakázek a vytvá ení malých flexibilních pracovi-
v prostorách v znice a jejich nejbliž-ím okolí. Pro v zn , kte í jsou k práci
nezp sobilí, by m la být zaji-t na alternativa v podob nap íklad sociáln
integra n sociálních kurz , kvalifika ních kurz í nap íklad represivní
odvykací lé ba apod.

Realizace výchovné funkce trestu prost ednictvím výkonu práce spo ívá
v tom, aby odsouzený op t nabyl pracovní návyky, návyk na pracovní reffim,
pocit odpov dnosti za vlastní vykonanou práci a úctu k poctivé práci jako
takové. (erníková a kol., 2002, s. 105).

4.4 Vzd lávání a rozvoj v z

V praxi ve v ze ských za ízeních se setkáváme s t flkostmi, které
nep ízniv ovliv ují systém zacházení s odsouzenými. Jednou z t chto t flkostí
je negramotnost n kterých odsouzených a nízká sociální a kulturní úrove
v t-iny. Kv li tomu se v znice snaží p ípravit íroké palety program
zacházení mezi nimií jsou i programy vzd lávací. Rada Evropy deklaruje, fle
výchova a vzd lávání p íspívá k vytvá ení humánn j-ích v znic a zlep-ení
podmínek vazby. Ve výchov a vzd lávání je mimo jiné také spat ován
d leflitý prost edek k p ízniv j-í reintegraci jedince do spole nosti.
(erníková, 2005, s. 51-55)

Vzd lávací aktivity (viz E2) p í výkonu vazby a trestu odn tí svobody mají
t i r zné podoby ó mohou být realizovány vzd lávacím st ediskem V ze ské
slufby, vedeny í kontrolovány p ímo zam stnanci V ze ské slufby í
realizovány díky koresponden ním kurz m na základních, st edních, vy-ích
odborných nebo vysokých -kolách R. (erníková, 2005, s. 87)

ní pro v zn si pov-imli Holan ané p ed 300 lety, kdy
aly vzd lávací kurzy zam ené p edev-ím na mladistvé
a mlad-í v zn . Je dokázáno, fle vzd laný lov k se dopou-tí mén ast ji
t flkých zlo in , nefl lov k nevzd laný a nevychovaný. Proto se ná-v ze ský
systém snaží o vybudování stabilního vzd lávacího systému a postupn se také
da í tyto cíle napl ovat. Vzd lávací systémy ve v znicích R dlouhodob
fungují a jeví se být nad jnými a perspektivními. (erníková, 2002, s. 60)

Odsouzeným, u nichfl jsou p edpoklady k získání vzd lání, je umofln no
studovat. Odsouzení, kte í jsou za azení do prezen ní formy studia, jsou, podle
zákona o výkonu trestu, posuzováni jako odsouzení za azení do práce (viz
4.3). Odsouzeným, vykonávající trest ve v znicích s dohledem, s dozorem
nebo ve v znici pro mladistvé, m fle editel v znice povolit volný pohyb
mimo v znici k docházce do -koly. (Zákon o výkonu trestu .169/1999 Sb.)

4.5 Duchovní a sociální slufba ve v znici

Odsouzený má právo na poskytování duchovních a dal-ích obdobných
slufeb, které sledují humanitární cíle. V znice umofl ují konat společné
náboflenské ob ady odsouzených, a sice zpravidla v dob pracovního klidu.
Ú ast na t chto náboflenských ob adech je samoz ejm dobrovolná a dobu
konání t chto ob ad vymezuje vnit ní ád v znice. Ob ady m fle ve v znici
praktikovat pouze registrovaná církev í náboflenská společnost, které je
p iznáno oprávn ní k výkonu tohoto práva podle zvlá-tního právního p edpisu.
(Zákon . 3/2002 Sb.)

Církev ve v znici zpravidla poskytuje duchovní slufby v podob konání
bohoslufeb, individuálních pohovor , vedením studijních hodin k výkladu
náboflenských text , zaji-ování náboflenské literatury a zp vník , po ádáním
p edná-ek a besed apod. Církev se také podílí na p íprav odsouzených
k jejich propu-t ní. (Tř rba, 2007, s. 82)

Penitenciární péče pokrývá svými službami rozsáhlou oblast v zemi, včetně rodinných příslušníků postílených výkonem trestu lena rodiny, zabývá se i péčí o oběť ohrožené delikvencí a oběť extrémně zanedbané a deklasované. Pracovníci v této sféře musí úzce spolupracovat s dalšími specialisty, zejména v oblasti poradenství profesního, partnerského a sociálního. Jelikož se jedná o kontakt s extrémně narušenými a i nebezpečnými osobnostmi, je tato profese velmi náročná na psychologické, sociologické a obecné lidské znalosti a zkušenosti.

Penitenciární poradenství se opírá o výsledky mnoha specializovaných vědních oborů, jako například penologie (nauka o výkonu trestu) a forenzní psychologie (v zemi, kriminologie). Hlavní oblasti penitenciárního poradenství jsou adaptace na problémy výkonu trestu, zdravotní a psychické problémy, sociální problémy, stravování, kultura, vzdělávání, alkoholismus a toxikomanie.

Hned od počátku výkonu trestu je osobnost odsouzeného vystavena dvojímu působení. Odsouzený si osvojuje nejen poznatky o svých právech a povinnostech, o organizaci celého zařízení, o chodu v zemi, ale současně je vtahován do neformálního systému života spoluvězňů. Po určitém čase je každý odsouzený postaven před nevyhnutelnou volbu, zda se přikloní na stranu organizovaného výchovného působení, nebo podlehe vlivu v zemi subkultury. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat osobám, které jsou ve výkonu trestu poprvé, pro které má kontakt s dosud neznámým prostředím mimořádnou povahu a celý konflikt probíhá intenzivněji. Recidivisté však svým způsobem také začínají znovu, i když s švihodou předchozích zkušeností.

I kdyf se v zni celou dobu t -í na jejich propu-t ní, toto období je pro odsouzené velmi zá- flové a problematické.

Záleffí na typu osobnosti, jak se s tímto š-okem ze svobody dokáffe vyrovnat. Zejména záleffí na vlastnosti osobnosti zvané rigidita (strnulost) a flexibilita (pruflnost), která ur uje míru schopnosti se adaptovat na nové podmínky ó v na-em p ípad konkrétn ur uje schopnost se readaptovat na podmínky b flného flivota. Také záleffí na vyuffívání racionální kapacity p i náro ných flivotních situacích a na jeho sociáln komunikativních dovednostech v jednání na ú adech, na pracovi-tích a samoz ejm i v rodin . Celý proces readaptace bude záviset na tom, zda v ze získal i ztratil pracovní kvalifikaci, na jeho motivaci, na rodinném zázemí a podpo e od známých, p átel, p íbuzných apod. Závaflný problém v-ak nastává tehdy, kdyf n která z t chto sloflek nefunguje. Pomoc by pak mimo jiné m la p íjít prost ednictvím kontinuální sociální pé e, která p sobí ufl b hem uv zn ní. Kvalita p ípravy na propu-t ní je rozhodující p i úsp -né readaptaci na flivot po uv zn ní. Platí, fle ím del-í je trest odn tí svobody, tím v t-í má dopady na osobnost odsouzeného a tím del-í a d kladn j-í by m la být p íprava na jeho propu-t ní. Proto dochází k z izování propou-t cích odd lení v eských v znicích, kde je postupn navozována situace jako za b flného flivota s mofností postupného seznamování s mimov ze skými podmínkami. (Tř rba, 2007, s. 113-114)

Problém p ípravy na propu-t ní e-í i Evropská v ze ská pravidla (dále jen EVP) (viz. P íloha B). Zde je stanoveno, fle primárním cílem propu-t ní je reintegrace v z do spole nosti a to skrze resocializaci, rekvalifikaci a celým penitenciárním procesem. P íprava na propu-t ní by podle EVP m la za ít jifl na po átku výkonu odn tí trestu svobody a m la by mít sv j vývoj. (erníková, 2005, s. 49) Období p ed propu-t ním u velmi dlouhodobých

...t m síc , které odsouzený stráví v tzv. PRES hostelu (Preventive Detention Scheme). Po tuto dobu by si m l odsouzený nalézt zaměstnání. V hostelu platí velmi přísná pravidla a v případě nepříznivých výsledků v zni jsou udlována krátkodobá pokračování trestu s možností opětovného zařazení. (Hanuš, 2005, s. 71)

Je také důležité myslet na oběti trestných činů v době, kdy se má zločinec opět navrátit na svobodu. Z tohoto důvodu vznikla Charta obětí. V České republice jsou patrné značné nedostatky ohledně práce s oběmi trestných činů. Charta si klade otázku, zda plánované propuštění bere v úvahu práva a zájmy oběti a jeho rodiny. Probační služba by měla mít povinnost zabývat se těmito otázkami. (Hanuš, 2005, s. 71)

4.7.1 Výstupní oddělení

V zni mohou být propuštěni z vězení z několika důvodů. Bývají propuštěni po uplynutí doby stanoveného trestu; po obdržení písemného příkazu vydaným soudem; po nařízení o propuštění vydané státním zástupcem pro výkon dozoru nad výkonem trestu a po udělení milosti rozhodnutím prezidenta republiky. Před propuštěním jsou vězni, kteří vykonávají trest delší než tři roky a ti, kteří potřebují pomoci při osamostatnění, umístěni do tzv. výstupních oddělení. Zde se vězni připravují na samostatný způsob života. (Třebra, 2007, s. 100)

V těchto výstupních odděleních je kladen důraz na to, aby vězeň vyjel z vězení s platnými doklady osobní totožnosti. Odsouzení jsou poučeni o tom, kde se musí neprodleně přihlásit, o podmínkách osvědčení ve zkušební době podmíněného propuštění a o zahlazení odsouzení. V zni jsou také informováni o právech a povinnostech uchazeče o zaměstnání. Odsouzený před propuštěním absolvuje preventivní lékařskou prohlídku a vydají se mu v cíl a doklady osobní totožnosti. (Třebra, 2007, s. 100-101)

hraje při snaze o integraci v život do společnosti
zení mají –anci se zorientovat ve složitě situaci po
propuštění. Ve výstupním oddělení mohou být navázány kontakty například na
neziskové organizace, které mohou výrazně v život pomoci. Navázání kontaktu
neziskových organizací na životní problémy uvězení je velmi důležitá - v život
má –anci získat k jednotlivým organizacím důvěru a nebát se je oslovit
s žádostí o pomoc.

4.8 Závěr

Závěrem kapitoly je důležité shrnout, že kvalitní penitenciární péče je
důležitým faktorem nápravy v život a výrazně přispívá k jeho úspěšné
reintegraci na společnost širším měřítkem. Její pozitivní vliv by se v ideálním
případě neměl podceňovat, neboť názor, že škrátník se život nedá napravit
je dávno překonaný.

Penitenciární péče, tedy péče o vězně, je velmi rozmanitá a může
být různých kvalit. I ideální vedení penitenciární péče samozřejmě nemusí
vést k nápravě v život, působí tu mnoho faktorů. Jedním z nich může být i
kvalitní vedená postpenitenciární péče, která bude přiblížena v následující
kapitole.

PRÁVNÍ PÉČE

Postpenitenciární péče je specifická sociální péče o člověka, která je poskytována osobám, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody, z ochranného léčení a z ochranné výchovy (u mladistvých). (Týrba, 2007, s.116) Jedná se o nabídku sociálních služeb, ale mluvíme ji pojmout i jako sekundární a zejména terciární prevenci (zvláště v případě recidiv a neadekvátnímu sociálnímu jednání). (Sochrek, 2007, s. 61) Rozsah a obsah poskytované péče jsou přímo závislé na sociální politice státu a panujícím všeobecném názoru na kriminalitu. Postpenitenciární péče zahrnuje odborné poznatky a postupy obsažené v sociální péči a podílí se na dosažení nápravy odsouzeného po propuštění. (Týrba, 2007, s.116 - 117) Je velmi důležité, aby tato péče plynule navázala na péči penitenciární, která je poskytována už zněným v době výkonu trestu a je podrobně popsána v předchozích kapitolách. (Sochrek, 2007, s. 60) Postpenitenciární péče se podílí na dosažení sociální reintegrace propuštěného v životě. (Černíková, 2005, s. 152)

V literatuře je postpenitenciární péče definována často velmi různě. Je pojímána v užším slova smyslu jako péče poskytovaná pouze odsouzeným osobám po výkonu trestu odnětí svobody a to pouze na základě dobrovolnosti. V širším smyslu je postpenitenciární péče chápána nejen na bázi dobrovolnosti ale i formou nuceného povinného dohledu. V nejširším významu tato péče obsahuje pomoc na bázi dobrovolnosti, bezplatně všem pachatelům kteří odpykali jakýkoliv trest; tato pomoc se rovněž rozlišuje o tzv. rannou pomoc (pomoc už v momentu konfliktu se zákonem v právním trestním řízení). (Černíková, 2005, s. 152)

Návrat odsouzeného jedince do společnosti bývá v mnoha případech velkým problémem a i když se v životě na propuštění těší po celou dobu jejich uvěznění, bývá jejich návrat do normálního občanského života považován za velmi náročnou životní situaci. O tento problém se mimo penologie zajímá

gogika, andragogika, právnické v dy, sociologie i dal-í
ním problémem se stává resocializace odsouzeného.

(Soch rek, 2007, s. 56)

Propu-t ným v z m z trestu odn tí svobody je v rámci postpenitenciární pé e poskytována pomoc p i hledání pracovního za azení, pomoc p i zprost edkování ubytování, finan ní podpora, pomoc p i za len ní se do sociálního prost edí a sociáln - výchovné a poradenské p sobení ve v cech sociáln -právních. Státními subjekty, které poskytují postpenitenciární pé i v rámci kontinuální sociální pé e, jsou sociální pracovníci a sociální kuráto i. (Tř rba, 2007, s. 117 ó 118) Vedle toho je-t p sobí neziskové organizace a charita. U obou t chto subjekt je v-ak hlavním rozhodujícím faktorem úsp -nosti motivace propu-t ného. Penitenciární pé i d líme na nucenou a dobrovolnou. Nucená penitenciární pé e je obvykle vymezena zákonem a do jisté míry propu-t ného limituje (nap . ambulantní ochranná lé ba ó protialkoholní, sexuologická a protitoxikomanická). Dobrovolná penitenciární pé e je poskytována jen t m klient m, kte í o ní projeví zájem a odehrává se v t-inou v nízkoprahových centrech a charitativních organizacích. (Soch rek, 2007, s. 60)

D vod , které potvrzují pozitiva zavedení a vyuffívání postpenitenciární pé e, je celá ada. Uve me si alespo ty nejd lefit j-í:

- výrazná pomoc p i adaptaci na podmínky flivota ve spole nosti
- pomáhá propu-t nému nepodlehnout negativním vliv m
- pomáhá obnovit rodi ovské role, partnerské vztahy
- pomáhá mírnit d sledky prizonizace
- obnovení pracovních návyk , profesních dovedností (Soch rek, 2007, s. 48)

penitenciární péče

Subjekty postpenitenciární péče se snaží o plynulé začlenění trestaného jedince do společnosti, pomáhají tak dovést nápravný proces. Měly by se rozdílit na státní a nestátní.

Mezi státní subjekty, které mají v popisu práce kontinuální sociální péči o propuštěné v zemi, patří sociálního pracovníka, sociálního kurátora, státní zdravotnické instituce určené pro ochranné léčení, speciální školská výchovná zařízení pro ochrannou výchovu, případně ústavní péči. Vedle nich existují ještě nestátní subjekty, mezi ně patří občanské, církevní, charitativní sdružení a organizace zaměřené na pomoc jedincům, kteří se dostali do konfliktu se zákonem. Nejznámější nestátní organizací, která působí k integraci pachatelů trestných činů zpět do společnosti, je například ADRA, Diakonie eskobratrské církve, Katolická charita, český červený kříž, Armáda spásy, Naděje, azylové domy apod. (Třebra, 2007, s. 117-118)

5.1.1 Sociální pracovník

Sociální pracovník je přímo zaměstnancem Vězeňské služby ČR působící jak ve vazebních věznicích tak i ve věznicích pro výkon trestu odnětí svobody. Jeho posláním je pomoc obviněnému i odsouzenému jedinci orientovat se v jeho životní situaci a snažit se o jeho nápravu. Pomáhá mu životní situaci změnit a směřovat ho k pozitivnímu sociálnímu vývoji. Cílem práce sociálního pracovníka je předcházet regresivnímu sociálnímu vývoji. (Třebra, 2007, s. 118)

Po dkladném prozkoumání sociální situace, sociálního vývoje a sociální zralosti obviněného i odsouzeného se sociální pracovník podílí na zpracování individuálního resocializačního programu. (Třebra, 2007, s. 118)

pracovník také získává a ověřuje informace, které jsou
í individuální sociální anamnézy jedince, spolupracuje
s rodinou, hledá podněty k pozitivní změně chování, spolupracuje se sociálním
kurátorem a společenskými organizacemi, vytváří předpoklady pro navázání
příznivých sociálních vztahů například se zájmovými a charitativními
organizacemi, podněcuje jedince k rozvoji sociálních dovedností. (Třeba,
2007, s. 119)

5.1.2 Sociální kurátor

Rozlišíme sociálního kurátora pro mladistvé a sociálního kurátora pro
dospělé. Vzhledem k zaměření bakalářské práce budu nadále popisovat obsah
práce sociálního kurátora pro dospělé.

Sociální kurátor je na rozdíl od sociálního pracovníka zaměřen stancem
místského úřadu (přímo referátu sociálních věcí). Součástí jeho práce je i
sociální prevence a sociálně-právní ochrana. Sociální kurátor poskytuje
sociální pomoc osobám společensky nepříznivým, mimo jiné i osobám
propuštěným z výkonu trestu odnětí svobody, osobám proti nimž je vedeno
trestní řízení, osobám propuštěným ze zákonských zařízení pro výkon ústavní
a ochranné výchovy po dosažení zletilosti. (Třeba, 2007, s. 118-119)

Náplň práce sociálního kurátora je kontinuální činnost, působení a pomoc
jedinci při řešení jeho sociální situace skrze sociálně-výchovnou práci
s klientem, poskytování sociálně-terapeutické a poradenské služby. (Třeba,
2007, s. 120)

5.1.3 Nestátní organizace působící v rámci postpenitenciární péče

Jak už bylo uvedeno výše, nestátní organizace, které se zabývají
postpenitenciární péčí, chápeme jako občanské, církevní a charitativní

poskytující sociální pomoc mimo jiné i propuštěným

Tyto organizace a sdružení si můžeme rozdělit do dvou skupin a sice na ty, které poskytují materiální pomoc (např.: ubytování, stravu) a na ty, které nabízejí poradenskou pomoc propuštěným v zemi.

Do první skupiny bychom zařadili ADRU, českou katolickou charitu, český červený kříž, SOS Diakonie českobratrské církve evangelické. Do druhé skupiny poskytující poradenskou pomoc v situaci nouze a krize řadíme Sdružení pro pomoc propuštěným v zemi a lidem v nouzi, Centrum Diakonie českobratrské církve, Společnost na pomoc pronásledovaným a vězňům, Podání ruky, Domov matky Terezy, Klíč nadace, EXODUS občanské sdružení k české pomoci mladým v krizi.

5.2 Hrozba recidivy

Jak definoval tento závažný problém Tänsjö znamená recidiva ve skutečnosti selhání trestných a výchovných následků za uskutečněné zločiny. Mnohá autor se přiklání k názoru, že jedinou výchovnou možností, jak změnit chování osob, které páchají opakovanou trestnou činnost a jsou za to po několikrát internovány, je užití metody šoků a bičů.

Hanuš (2005, s. 43) je přesvědčen, že by následná opatření u recidivistů měla být mnohem citelnější nežli u prvotrestaných. Je třeba jinak postupovat k prvotrestaným (za lehká a středně těžká provinění), jinak k recidivistům a velmi závažným zločincům. Lišit by se měly i jejich denní režimy. Uvádí, že recidivisté a velmi závažní zločinci by měli trávit čas ve vězení především základními terapiemi prací a to fyzicky náročně. Měli by povinně spolupracovat s odborníky penologie, speciální psychologie a psychiatrie. Speciální pedagogická (i teologická) činnost by měla být pro tyto skupiny v zemi

kulturní programy (viz E3), osobní volno a sporty by um a spí-e se zam íl na práci s odborníky. Skromn j-í by m ly být i ubytovací podmínky (viz E1), náv-t vy, stravování apod. (Hanu-, 2005, s.43)

Recidivisté mají podle statistických údaj v t-inou níží IQ, jejich chování je v t-inou intuitivní, mají psychopatico-hysteriodní rysy a jejich chování se v t-inou projevuje emo ní zplo-t lostí. (Hanu-, 2005, s.44)

U n kterých agresivních recidivist se poufívá metoda AHT (Agresiechanteringstherapy). AHT je nauka o sebeovládání v komplexním slova smyslu. Probíhá za ú asti psychologa, psychiatra a penologa. V zní se u í, jak co nejrychleji dosáhnout t lesného uvoln ní, obracet neadekvátní my-lenky v adekvátní. V zní by si m li roz-í it obzor sociálních hodnot (u í se je chápat) a u í se e-it konfliktní situace. (Hanu-, 2005, s. 44)

Podle statistických údaj ve struktu e v z recidivisté tvo í pr m rn 24% v zn né populace. Z toho po tu bylo 48% internováno nejmén dvakrát. Bohufel, statistika uvádí, fle podíl recidivist stále stoupá - v roce 2000 se na trestných ínech podílelo 79 000 recidivist (oproti roku 1998, kdy se na trestných ínech podílelo 66 000 recidivist) (Hanu-, 2005, s. 44-47)

5.3 Záv r

P es v-echna opat ení a ve-keré snahy postpenitenciární pé e je dosaflení skute ných resocializa ních cíl u v z a p edev-ím u recidivist velmi obtíflné a asto tém nemoflné ó ve v znici vznikají subkultury, jejichfl ád a hodnoty jsou asto v úplném protikladu s normami a hodnotami v t-inové spole nosti. Jak ufl bylo e eno, i p es kvalitn vedenou penitenciární pé i, nemusí být u v zn zaznamenána fládná náprava. I s postpenitenciární pé í to bohufel není jinak. Pracovníci neziskových organizací a státní pracovníci by

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

stabilitou pomoci propu-t nému nem li -et it. Kvalita nadále stoupá a její pomoc v z m je v mnohých případech velmi ú inná. V následující kapitole si představíme základní vize rozvoje českého v ze ství v penitenciárním a postpenitenciárním sm ru.

VOJE ESKÉHO V ZE STVÍ DO ROKU 2015

Koncepce rozvoje eského v ze ství do roku 2015 je dokument, který reaguje na nové podmínky a souvislosti, v nichž se nachází eské v ze ství. Zároveň se snaží naznačit budoucí smování a priority eského v ze ského systému. Pokládám za vhodné se blíže seznámit s cíly (týkajícími se penologického konceptu), které si eské v ze ství před sebe staví.

Snažími metodami klasifikace odsouzených a následného umístění do jednoho ze čtyř typů v znic (viz příloha A a E5) se odíme mezi vyspělými státy k posledním, kteří přednostně uplatňují diferenciaci podle trestních právních kritérií. Diferenciaci dílíme na vnitřní a vnější. Vnitřní diferenciaci provádí V ze ská služba na základě komplexních zpráv o odsouzených. Vnější diferenciaci je realizována prostřednictvím soudů, a práva podle ní jsou dospělí odsouzení rozmíslováni do jednotlivých typů v znic. Jak už bylo řečeno dříve, tento postup je zastaralý a překonaný. Ve vyspělých státech jsou vypracovány systémy efektivních nástrojů, které se dle hodnocení rizik a poteb pachatele trestného činu. Úvodní hodnocení rizik a poteb pachatele trestného činu je založeno na komplexním prozkoumání pachatelovi minulosti. Tato metoda vyžaduje speciálně vyškolený personál s potřebnými zkušenostmi a znalostmi. Metodu je nutné aplikovat opakovaně v průběhu celého vývoje odsouzeného. Hodnocení rizik a poteb pachatele by mělo mít přímou návaznost práva na následné zařazení odsouzeného do jednotlivých typů v znic. Plán na zavedení této metody do chodu v znic a soudů si však vyžaduje přijetí novel, dlekladnou teoretickou přípravu a přípravu koncepce přechodu na nové pojetí, zpracování metodiky a v neposlední řadě výcvik personálu k uplatnění této metody. Ó z toho vyplývá, že tato novelizace má před sebou ještě velmi dlouhou cestu. (Koncepce eského v ze ství do roku 2015, 2005, s. 18)

eského v ze ství do roku 2015 nalezneme snahu do
izaci zacházení s odsouzenými také práv na základ
hodnocení rizik a pot eb. Cílem je zvý-ení efektivity program zacházení ó dle
zásady: ne mnoho a formáln , ale rad ji mén a efektivn . (Koncepte eského
v ze ství do roku 2015, 2005, s. 19)

Podle koncepce by m lo dojít k roz-í ení rozsahu pracovních,
vzd lávacích, speciáln výchovných, zájmových aktivit a oblastí utvá ení
vn j-ích vztah . Pozornost bude také v nována roz-í ení dostupnosti v-ech
nabízených vzd lávacích aktivit. (Koncepte eského v ze ství do roku 2015,
2005, s. 16)

Problémem nadále z stává nízká zam stanost v z - stále platí, fle
v t-ina práceschopných odsouzených nemá mořnost pracovat. e-ení si
vyfladuje koncep ní zm nu. (Koncepte eského v ze ství do roku 2015, 2005,
s. 17)

Koncepte rozvoje v nuje velkou pozornost nevyhovujícím zejména
materiálním podmínkám výkonu vazby, které se p íli-neli-í od podmínek p ed
rokem 1989. Vazba je vykonávána v nevyhovujících prostorech ó problémem
jsou malé cely s hygienickými podmínkami na samé hranici únosnosti.
Zam stnávání obvin ných je zcela nedostate né, stejn tak vycházkové
prostory. Podmínky pro výkon vazby jsou na za átku transformace, která bude
obsahovat:

- vytvo ení p íjateln j-ích hygienických podmínek a zlep-ení celkového
ubytovacího standardu
- vybudování spole ných prostor pro pobyt a aktivity mimo cely v etn
venkovních prostor a prostor pro práci a sport
- vytvo it podmínky pro honorovanou pracovní ěinnost

pro preventivní výchovné, vzdělávací, zájmové a
Koncepte českého vze ství do roku 2015, 2005, s. 14-
15).

Zaměstnávání v z je dalším problémem. Současná míra zaměstnanosti představuje 46% z počtu pracovních aditelných v zních osob. Koncepte si iní za cíl zvýšit tuto míru na 60% zaměstnanosti. K tomu aby bylo tak dosaženo, je potřeba upravení stávající legislativy, která by ukládala za povinnost státním orgán m a institucím up ednost ovat produkty vytvá ené zaměstnáním odsouzených (nap íklad u výroby nábytku, u produkce jednodu—ích textilních výrobk apod.) (Koncepte českého vze ství do roku 2015, 2005, s. VI)

6.1 Záv r

Samotná Koncepte českého vze ství do roku 2015 si klade velké a vzne—ené cíle, av—ak text z kterého jsem erpala, je velmi obecný a málo kdy obsahuje konkrétní e—ení problém a nedostatk , s kterými se dne—ní eské vze ství st etává. Pokud se v—ak v p í—tích letech bude vze ství vyvíjet sm rem, jak je v koncepci uvedeno, v ím, fle by mohlo dojít k opravdové náprav .

V mé bakalářské práci jsem se pokusila popsat vývoj v zeského systému a penologického smýšlení v oblasti penitenciární a postpenitenciární péče. Mým cílem bylo upozornit na fakt, že trest odnětí svobody, v dnešní humanizovaném pojetí, už není pouhým symbolem odplaty za provinění, ale i důležitým výchovným aspektem, který si klade za cíl nápravu pachatele. Proto také v práci zdrazuji možnost udušení alternativního trestu, jehož výchovná funkce má v zahraničí prokazatelný efekt a slaví úspěchy ve formě snížení počtu recidivistů.

V prvních částech mé bakalářské práce jsem nastínila vývoj historie trestu a trestání a uvedla nejznámější osobnosti, které se podílely na rozvoji jednotlivých penologických pojetích. V následujících kapitolách jsem si kladla za cíl upozornit na psychologické a sociologické aspekty trestu a trestání. O tyto faktory se stará v nedávné době zavedená Probační a mediační služba, jejíž funkci jsem popíslila v samostatné kapitole. Kapitoly Penitenciární a postpenitenciární péče považuji za stejné pilíře práce. Kladla jsem si za cíl popsat v též faktor, které v žm mohou usnadnit návrat do společnosti tak, aby byli schopni začít žít bezúhonný život. Koncept Rozvoje žského v žství obsahuje celou řadu tezí, jak docílit pozitivních změn a idejí, kam bude systém žského v žství v budoucnu směřovat. Nezbývá než doufat, že vytyčené ideály budou naplněny.

Snánila jsem se o to, aby tená této práce, mohl nahlédnout pod drsnou slupku v žství a měl možnost nahlédnout na problém z obou stran. Ze strany v žštinové společnosti, která má nastavené určité normy, a trestá ty, které tyto normy porušují, ale i ze strany odsouzeného, který by měl být ve v žnici nejen potrestán, ale především reedukován, rehabilitován, resocializován a následně úspěšně reintegrovan zpět do společnosti. Rozhodně by trest neměl jež zhoršit jeho morální postoje i znesnadnit pachateli život

rizonizace je však v mnohých případech velmi obtížné

Na tomto místě bych se ráda zmínila také o problémech, které doprovázely psaní této práce. Bylo velice obtížné se dostat k dokumentům a ve kterým informacím V ze své slufby, tato data jsou tajná a ve jnosti nepřístupná. Z tohoto důvodu jsem při psaní mé práce používala pouze literaturu, která je běžně k dispozici a v nabídkách knihoven. Děl, které se zabývají penitenciární a postpenitenciární péčí, není zatím velký počet. Tyto dokumenty velmi často obsahují velmi podobné informace, a proto jsem si pro svou práci vybrala několik střejných titulů, nebo ostatní díla obsahovala data velmi podobného charakteru. Uvědomuji si, že toto může být považováno za nedostatek mé práce. Já si to však nemyslím a věřím, že se mi podařilo dosáhnout z velké části cílů, které jsem si na začátku práce vytýčila.

Na úplný závěr použiji píseň, která se stala jakousi hymnou českého vězeňství. V nich kterých kruzích může být tato píseň zpívána pouze lidmi, kteří byli uvězněni a vyjadřuje se, aby byla zpívána s touto nejvyšší vážností.

Tichá noc pankrácká

Tichá noc pankrácká smutná je,
má sítek po nebi putuje,
nikdo mu jeho cestu nezkažífí,
smutně se dívá k nám do mřížífí.

A ty máš kulatý másíček,
zalek nám nad tu malou vesničkou,
zalek nám nad chaloupku máličkou,
kde flíje tatíček a mátičkou.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

l ní
kýho v zn ní,
ekn te, fle tu mám jen celi ku
a její obrázek v srdí ku.

Afl vyjdu ven z toho v zení,
tak se ten obrázek prom ní
v dívence, na kterou tak vzpomínám,
kdyfl ve er na cele usínám.

(Hála a Soudková, 2002, s. 23)

Tato obsahuje slovní ek pojm , které se v práci často vyskytují a nejsou nadále blíffe popsány. Je d leffité poznamenat, ffle tyto pojmy jsou definovány v penologickém kontextu.

Adaptace

Pojem adaptace na v ze ském prost edí znamená p ijetí subkulturních norem a pravidel, které se zna n li-í od obecn platných, namísto toho p ichází osvojení si nových, v daném prost edí švýhodn j-ích a vhodn j-ích vzorc chování. (Soch rek, 2007, s. 51)

Druhý fivot

Druhým fivotem nazýváme souhrn asociálních a antisociálních aktivit, zvlá-tních typ obranných reakcí, uplat ování specifické hierarchie a negativních zp sob chování a vytvá ení neproniknutelných kvaziformálních skupin. Tento negativní jev je p ítomen ve v-ech v ze ských za ízeních a je zap í in n p edev-ím hromadným ubytováním v z . (Soch rek, 2007, s. 53)

Extramurální programy

Extramurální programy jsou orientované tzv. šza ze v zeníõ, tedy zam ené na vytvo ení, udrffení i posílení vazeb odsouzených mimo v zení - k rodin , p átel m, spolupracovník m. Obsahuje diferencovaný zp sob náv-t v, seznamování v z se zm nou sociálních reálií, organizování náv-t v spolupracovník apod. V rámci t chto program mohou být ustanovena p edpropou-t cí odd lení, která zaji- ují pro odsouzené r zné materiální pot eby (nap íklad oble ení), poskytují pomoc p i shán ní zam stnání a tak pomáhají propu-t nému snáze zvládnout š-ok ze svobody a propu-t níõ (Mezník a kol., 1995, s. 51)

proces, kdy se odsouzený p izp sobuje v ze ské subkultu e, která má desocializa ní charakter; odsouzený p ejímá její normy, postoje, hodnoty a názory. (Soch rek, 2007, s. 52)

Institucionalizace

Institucionalizace je výsledkem adaptace na vysoce organizovaný flivot ve v zení. (Soch rek, 2007, s. 52)

Nevládní neziskové organizace

Nevládní nezisková organizace, které nevytvá í fládný zisk k p erozd lení mezi její vlastníky, správce nebo zakladatele. Vytvo ený zisk je vlofen zp t do rozvoje organizace k pln ní jejích cíl . (Tř rba, 2008, s. 86)

Penitenciaristika

Penitenciaristika je úsek penologie zam ený na nepodmín ný trest odn tí svobody (Mezník a kol., 1995, s. 3)

Penitenciární

Slovo penitenciární vychází z latinského slova Poenitentia (lítost, zm na mín ní i smý-lení, obrat, polep-ení, náprava). Ve své podstat znamená v ze ský, týkající se v ze ství i zacházení s v zni. Av-ak za podstatu v zení nepovafluje nejen represi ale i nápravu, p evýchovu a resocializaci (Ma ádek, 2003, s. 49)

Penitenciární reedukace

Penitenciární reedukace je korektivní výchovný proces odstra ující b hem internace minulé výchovné nedostatky, dysfunkce, propady a krize, kterými subjekt b hem svého flivota pro-el. (erníková, 2002, s. 101)

ní v dní disciplína studující kriminálním chováním lidí.

Jedná se o nauku, která se zabývá výkonem trestu a jeho účincích. Název Penologie vyplývá z latinského slova Poena o trest. (Mezník a kol., 1995, s. 3)
Penologie vychází z poznatk mnoha v dních disciplín, zvlá-t ze sociální psychologie, osobnostní psychologie, kriminologie, kriminalistiky a forezní psychiatrie. (Hanu-, 2005, s. 5)

Postpenitenciární pé e (pov ze ská, postv ze ská)

Postpenitenciární pé e znamená pé i o propu-t né bývalé v zn . Nej ast ji ji poskytují sociální kuráto i a sociální pracovnice obecných, m stských i krajských ú ad (Ma ádek, 2003, s. 58 ó 59)

Prizonizace

Prizonizace je adaptace na v ze ské podmínky ó v zení se stává pro odsouzené domovem. Prizonizace radikáln snifluje pravd podobnost úsp -né adaptace na flivotní podmínky jedince na normální spole nost. (Soch rek, 2007, s. 52)

Readaptace

Readaptace v penologickém slova smyslu je cílev domá p íprava odsouzeného na p ijetí spole enských, morálních, ekonomických a zákonem stanovených podmínek. (erníková, 2002, s. 102)

Rehabilitace

Rehabilitací v penologii myslíme posun odsouzeného na takový stupe flivotních hodnot a orientací na akceptovatelnou úrove mravního a etického chování a my-lení. (erníková, 2002, s. 102)

logickém pojetí m ěme definovat jako proces, který zahr-uje výchovnou funkci trestu a umořl uje odsouzenému návrat do spole nosti. Dává trestanému -anci za ít nový řivot bez kriminální zát ě. Tento proces je systémový a celofřivotní. (ěrníková, 2002, s. 102)

Resocializace

Resocializace je korektivní i druhotná socializace jedinc , u kterých prvotní proces socializace neprob ěl úsp -n . Prvotní socializace m ěla r zné jednotlivé nedostatky (socializace deficitní) nebo probřhala v antisociálním smyslu (socializace deviantní). (Třeba, 2007, s. 105)

Socializace

Socializace je proces, kterým prochází kařdý jedinec, má-li se stát sociální a kulturní bytostí. Tento proces se realizuje skrze p ějetí v d ění, hodnot, norem a m ětek spole nosti. (Keller, 2005, s. 38)

Trest odn ětí svobody

Trest je jedním ze základních výchovných prost edk ě a výrazným obranným mechanismem p ěd chováním a jednáním, které poru-uje sociální konvence, pravidla a normy. Systém trest ě je vymezen sociálními normami, zejména právem. (Soch rek, 2007, s. 5) Sou asné humánní pojetí trestu zd raz uje spole enskou pot ebu uzp sobit, resocializovat a redukovat zlo ince, zamezit recidiv ě a dosáhnout nápravy odsouzených. (Mezník a kol., 1995, s. 7)

ých citací

CRIGHTON, David A., TOWL, Graham J. *Psychology in prisons*. 2nd edition. Malden : Blackwell, 2008. 306 s. ISBN 978-1-4051-6010-0.

ERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana : kriminologický pohled na terciální prevenci*. Praha : Vydavatelství PA R, 2005. 163 s. ISBN 80-7251-207-2.

ERNÍKOVÁ, Vratislava, et al. *Sociální ochrana : Terciální prevence, její možnosti a limity*. Plze : Ale- en k, 2008. 244 s. ISBN 978-80-7380-138-0.

ERNÍKOVÁ, Vratislava, SEDLÁ EK, Vojt ch. *Základy penologie pro policisty*. 1. vyd. Praha : Policejní akademie eské republiky, 2002. 148 s. ISBN 80-7251-104-1.

HANU^{TM} Bohuslav. *Primární základy penologie*. 1. vyd. Praha : Vysoká -kola J.A. Komenského, 2005. 95 s. ISBN 80-86723-14-3 .

HÁLA, Jaroslav, SOUDKOVÁ, Petra. *Jak mluví e-tí v zni : místo a úloha v ze ského argotu*. Praha : V ze ská slufba eské republiky, 2002. 58 s. ISBN 80-238-9463-3.

JEWKES, Yvonne, JOHNSTON, Helen. *Prison Readings : A critical introduction to prisons and imprisonment*. Portland : Willan, 2006. 305 s. ISBN 1-84392-148-0.

KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 5. vyd. Praha : SLON, 2005. 204 s. ISBN 80-86429-39-3.

KONCEPCE ROZVOJE ESKÉHO V ZE STVÍ DO ROKU 2015. Praha : V ze ská slufba R, 2005. 30 s.

MA ÁDEK, Vladimír. *Výkladový slovník penologie*. 1. vyd. Ostrava : Ostravská univerzita v Ostrav , Pedagogická fakulta, 2003. 142 s. ISBN 80-7042-256-4.

DOVÁ, Vra, KUČHTA, Josef. *Základy penologie*. 1. vyd. Univerzita, 1995. 74 s. ISBN 80-210-1248-X.

SOCHREK, Jan. *Úvod do penologie*. 1. vyd. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2007. 80 s. ISBN 978-80-7372-287-6.

TRBA, Vladislav. *Penologie*. Praha : Armex, 2007. 148 s. ISBN 978-80-86795-48-5.

Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženských vyznání a postavení církví a náboženských společností (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů

HRADÍLEK, Ludvík. *Aktuálně.cz* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-06-28]. Dostupný z WWW:

<<http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/fotogalerie/2009/03/25/polednova-pujde-tam-kam-patri-mezi-vrazedkyne/foto/242347/?cid=633002>>.

VSCR. *V ze ská služba české republiky: Pardubice* [online]. 2004- [cit. 2009-06-28]. Dostupný z WWW: <http://www.vscr.cz/clanky/?cl_id=333>.

VSCR. *V ze ská služba české republiky : V znice V-ehrdy, obrázek* [online]. 2004 [cit. 2009-06-28]. Dostupný z WWW:

<http://ad.vscr.cz/news_files/090401_09.jpgYCc9tc1238584315.jpg>.

VSCR. *V ze ská služba české republiky : V znice V-ehrdy* [online]. 2004 [cit. 2009-06-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.vscr.cz/vsehrdy>>.

PDF Complete

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

encyklopedie : *Prisons in czech republic* [online]. [cit.

z WWW:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Prisons_in_czech_republic.jpg>.

P ÍLOHA A: Typy v znic

P ÍLOHA B: Evropská v ze ská pravidla

P ÍLOHA C: V ze ský argot

P ÍLOHA D: Specifické skupiny v z

P ÍLOHA E: Fotografická p íloha

E1 Pokoj/cela ve Sv tlé nad Sázavou

E2 Vzd lávací hodina ve v znici v Pardubicích

E3 V znice V–ehrdy, kulturní program ó divadelní p edstavení

E4 V znice V–ehrdy ó jedna z volno asových aktivit

E5 V znice R (Wikipedie, 2003)

znic

V znic se d l í do ty základních skupin podle zp sobu vn j-ího st efení a zaji-t ní bezpe nosti. Trest odn tí svobody se vykonává v t chto typech v znic:

- s dohledem (v znice typu A)
- s dozorem (v znice typu B)
- s ostrahou (v znice typu C)
- se zvý-enou ostrahou (v znice typu D)

Vedle t chto typ v znic jsou z ízeny zvlá-tní v znice pro mladistvé. (Tř rba, 2007, s. 64)

- Do v znice s dohledem jsou zpravidla za azeni odsouzení, kterým byl trest ulofen za trestný in spáchaný z nedbalosti a kte í je-t nebyli ve výkonu trestu pro úmyslný trestný in.
- Do v znice s dozorem jsou zpravidla za azeni odsouzení, kterým byl ulofen trest za trestný in z nedbalosti a který ufl byl trestán pro úmyslný trestný in, nebo pachatele, kterému byl ulofen trest za úmyslný trestný in nep esahující 2 roky a který je-t nebyl ve výkonu trestu odn tí svobody za úmyslný trestný in.
- Do v znice s ostrahou jsou zpravidla za azeni odsouzení, kterým byl ulofen trest za úmyslný trestný in a nejsou zárove spln ny podmínky pro umíst ní do v znice s dozorem nebo do v znice se zvý-enou ostrahou.
- Do v znice se zvý-enou ostrahou jsou zpravidla za azeni odsouzení, kterým byl ulofen trest odn tí svobody na doflivotí, kterému byl ulofen trest odn tí svobody jako zvlá- nebezpe nému recidivistovi, kterému byl ud len trest odn tí svobody ve vým e nejmén osmi let, nebo pachateli kterému byl ulofen trest odn tí svobody za úmyslný trestný

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

úch p ti letech uprchl z vazby nebo výkonu trestu.

66)

Evropská veřejná pravidla (nadále jífl jen EVP) vznikla p epracováním Standardních minimálních pravidel pro zacházení s v zni. EVP byla poprvé vyhlá-ena rezolucí Rady Evropy v roce 1973 .5. Na základ doporu ení Výboru ministr Rady Evropy byla tato pravidla p epracována rezolucí . 87/3 v roce 1987 a dále byla zavád na do zákonodárství v-ech lenských zemí. (Tř rba, 2007, s. 29)

Cíle EVP:

- stanovit rozsah minimálních zásad pro v-echny oblasti v ze ské správy, které v z m zabezpe ují lidsky d stojné podmínky ve v zení a pozitivní zacházení v moderních a progresivních v ze ských systémech
- podporovat v ze ské správy pro rozvoj politiky, stylu ízení, praxe
- rozvíjet v ze ský personál a podporovat postoje, které odráflí d leflité sociální a morální stránky jejich práce
- stanovit realistické kritéria umofl ující v ze ským správám objektivn hodnotit dosaflené výsledky a tyto dále zlep-ovat (Tř rba, 2007, s. 29-30)

Obsah Evropských veřejných pravidel:

- I. ást: Základní principy aplikace EVP (viz nífl uvedené)
- II. ást: Správa veřejných (obsahuje soubor pravidel, vztahující se k napln ní pofladavk , zam ují se na šzákladní standardõ praxe v znic.
- III. ást: Personál (spravuje okruh problém , které se týkají výb ru, vzd lání, výcviku veřejného personálu ó n které zásadní my-lenky viz nífl)
- IV. ást: filozoficko ó hodnotový koncept výchovného za ízení, jeho cíle a komponenty

Pravidla pro zvláštní kategorie v z (zvlášť jsou zde
Pravidla pro v z ní ve vyšetovací vazbě, v z ní uv z ní né
na základ netrestního rozsudku, v z ní choromyslné a se sníženou
mentální úrovní) (Černíková, 2005, s. 47-48)

Základní principy EVP:

- odn tí svobody by se m lo odehrávat v takových materiálních a mravních podmínkách, které zabezpečí respekt k d stojnosti lov ka a jsou v souladu s t mito pravidly
- pravidla by m la být aplikována nestrann , bez diskriminace na základ rasy, barvy, pohlaví, jazyka, politického nebo jiného p esv d ení, národního nebo sociálního p vodu, narození, hospodá ského nebo jiného postavení
- osoby ve v zení by si m ly uchovat zdraví a sebeúctu. Pokud to doba výkonu trestu dovolí, pak by m ly rozvíjet jejich osobní pocit odpovědnosti a podporovat ty postoje a dovednosti, které jim mohou usnadnit návrat do spole nosti s co nejv t-í nad jí vést bezúhonný flivot
- v znice budou kontrolovány kvalifikovanými a zku- enými inspektory jmenovanými p íslu- nými ú ady. Cílem jejich práce je sledovat, jak jsou tyto ústavy uvedeny do praxe
- zvláštní kontroly budou také v oblasti ochrany osobních práv v z , to bude v kompetenci ú adu, který nebude spadat pod v ze skou sluffbu.
- tato pravidla budou pro personál i pro v z ní lehce p ístupná v národních jazycích (Černíková, 2005, s. 47)

Personál:

- EVP obsahují nároky na profesionalitu a týmovou spolupráci v ze ského personálu.
- D raz je kladen na kvalitu osobnosti pracovníka a jeho chování (mj. vzbuzovat p írozený respekt, m l by být pro v z ní pozitivním p íkladem)

ho statusu pracovník

m l být otev en pro komunikaci a spolupráci uvnit

v znice

- EVP obsahuje požadavek pro vytvá ení dostate né možnosti vzd lávání personálu
- Vytvá ení podmínek pro možnost uvoln ní v ze ského potencialu a jeho vyuffití pro ízení, vedení, výchovu, v etn osobnostního a profesionálního r stu pracovníka (erníková, 2005, s. 48)

Príklady v zesekeho argotu v abecednímpo řádku:

agent ó posluhova , poskok

alíky ó alimenty

amina ó amnestie

apa ó Rom

ara ó pozor, p íslu-ník v zeské slufby, utéci

autí ká ó zlod j aut

babka z Valdic ó homosexuál

ba ká ó p íslu-ník v zeské slufby

bago ó fivýkací tabák

bagr ó lfíce

bacha - p íslu-ník v zeské slufby

bala ó vlasy

banán ó pyflamo

bardota ó urafleny lov k

basman ó asto trestany lov k

ba oh ó vysoký trest

bedla ó postel

bedna ó krabi ka cigaret

bédo - p íslu-ník v zeské slufby

bejfi ó bývalá manfelka

bengo ó policista, p íslu-ník v zeské slufby

bonzák ó dona-e

breik ó podvod

brko ó cigareta

bflangr ó nadávka

cácha ó v zezam stnany v kancelá i

civilky ó peníze

ae ó dívka

áro ó zlod j
erti ó policisté
onkovat ó slouffit
uro ó n fl
darel ó strach
de mange maro ó dej mi chleba
de mange piáles ó dej mi cigaretu
diáky ó diazepem
doflka ó doffivotí
du-evní nahá ó hlupák
dflungelo ó pornografická literatura
dffvír ó pod adný lov k
elpaso ó loupeflné p epadení
ervín ó prozrazený udava
facha ó práce
ferbl ó tajný dopis
gáva ó hospoda
graje ó ko ování
hákovat ó d lat
házet si to ó být v depresi
hodit si to ó ob sit se
holka ó homosexuál
hrát -mé ó podvád t
chin ák ó záchod
chumelit ó krást
jaka ó o i
jet do kopce ó první polovina trestu
jet kanadu ó vést si dob e
jet z kopce ó druhá polovina trestu

doopravdy

kartá /kartá e ó Valdice

keci ó kolik

klepat ó fetovat

koksák ó zapalova

ko ování ó nepovolené sm na p edm t a zpráv mezi celami, posluhování

krkatý ó malý

ku ata ó léky, prá-ky

lá es ó fajn, dob e, hezky

lapiduch ó zdravotník

lojza ó WC

loli ák ó pedofil

manikovat ó oblbovat

márel ó výprask

míhám t géro ó mám t rád

my-ó nov p íchozí odsouzený

my-ák ó lov k na nif-í úrovni, ned leflitý

nabíje ka ó pod adný v ze

nabublat se ó nafetovat se

odpálený ó odsouzený

okurka ó posluha

ove ka ó mofná ob podvodu

pálka ó vysoký trest

pedál ó pedofil

pichna ó n fl

poh ebák ó dopis od p ítelkyn oznamující rozchod

p ilba ó nový v ze

rachota ó zam stnání

rajóny ó úklid

rohá e ó Rohypnol

skokan ó podlézavý jedinec
st elba ó prodej
–unguno ó dozorce
táta ó vychovatel
tlu ka ó rva ka
tu ko ó podvod
úpal ó udání
velký k ó vedoucí sm ny
vidla ó krádeř
voják ó v ze
vybytej ó vypo ítavý
vylepit ó vyplatit
vzít lo /vlajku/ ápa/dráhu/draka ó utéci
zagorka ó urařený lov k
zámek Hluboká ó V znice Mírov
zarohnout ó zabít
zlatý slavík ó dona-e , informátor
zmárovat ó zabít
zpívat ó vypovídat, p iznávat
flena ó fyzicky slab-í jedinec, homosexuál, nadávka
flirafa ó flena
fliví ó peníze

(Hála a Soudková, 2002, s. 45-58)

ské skupiny v z

Pro specifické skupiny v z jsou bu z ízeny samostatné v znice, specializovaná odd lení nebo je alespo s nimi specializovan zacházeno. (Soch rek, 2007, s. 43)

- **V znice pro mladistvé** ó slouží k výkonu trestu odsouzených ve v ku 15-18 let, a dále pro ty, kte í sice p ekro ili v k 18 let, ale v této v znici dokon í sv j trest
- **V znice pro odsouzené za nedbalostní trestné íny** (typu A) ó slouží pro ty, jeí spáchali trestný ín neúmysln , bez zám ru ublííit. Tito v zni si vinu uv domují, trestem je asto pro n sv domí, d leííit je zázemí rodiny. Osobnosti t chto v z nebývají naru-ény.
- **V znice pro íeny** (typu A, B, C, D) ó specifika zacházení v t chto typech v znic vyplývají z podstaty pohlavní diverzity, psychiky a psychosomatického uspo ádání.
- **V znice pro matky s d tmi** ó toto odd lení je z ízeno ve V znici ve Sv tlé nad Sázavou. D ti musí být mlad-í t í let.
- **Odd lení pro odsouzené sexuální devianty** ó je z ízeno ve v znici v Ku imi a jsou zde umíst ní odsouzení s diagnostikou n které sexuální deviace. Odsouzení se zde podrobují sexuologické ochranné lé b
- **Odd lení pro odsouzené závislých na alkoholu nebo drogách** ó tato odd lení jsou z ízena p í n kolika v znicích (nap .: Rýnovice, Znojmo, P íbram, Opava). V zni na odd lení prod lávají soudem danou protialkoholickou í protitoxikomanickou lé bu. Do lé by se mohou hlásit v zni í dobrovoln .
- **Odd lení pro odsouzené trpící poruchami osobnosti** ó zde je specializovan p íravený personál, který se snaíí tlumit negativní projevy v z zejména pracovní terapií, individuální í skupinovou terapií apod.
- **Odd lení pro trvale pracovn neza aditelné v zn** ó na t chto odd leních pobývají p edev-ím v zni pokro ílého v ku (d chodového

nemocní v zni. Toto oddělení je zřízeno například p

- **Oddělení pro v zni se závažnými poruchami chování** o zde jsou v zni, kteří se v t-inou chovají velmi agresivně vůči sobě i okolí nebo jsou jinak nebezpeční.
- **Oddělení pro mentálně retardované v zni** o na tomto oddělení pobývají v zni s mentální retardací nebo potěbují specifický přístup a je tak zabráněno říkan, která by s velkou pravděpodobností nastala při umístění v normální v znici.
- **Cizinci** o cizinci také vyžadují speciální zacházení, zvláště pokud pocházejí ze zemí se zcela jinými kulturními, stravovacími i společenskými návyky.
- **V zni odsouzení na doživotí, s výjiměným i dlouhodobým trestem** o tito v zni tvoří velmi specifickou skupinu v zni, vyžadují individuální a profesionální zacházení (tuto skupinu tvoří často pachatelé se specifickými poruchami osobnosti, pachatelé nájemných vražd, závažné hospodářské kriminality, apod.)
- **V zni z prostředí organizovaného zločinu** o ve v znici bývají tito v zni v t-inou bezproblémoví, jejich nedovolená činnost bývá stejná jako na svobodě vysoce profesionální a organizovaná. V zni-tí pracovníci by měli k této skupině v zni přistupovat velmi profesionálně a nepodceňovat zásady bezpečnosti.
- **V zni umístění do bezdrogové zóny** o základním cílem těchto zón je snížení přítomnosti drog ve v znicích a trvalá abstinence u drogově závislých.
- **Multirecidivisté** o do této skupiny patří v t-inou lidé sociálně dopravení, pro něž představuje v znice téměř domov. V zni spadající do skupiny multirecidivistů jsou bohužel v t-inou resistantní vůči jakémukoliv zacházení a snaze o jejich nápravu. (Sochrek, 2007, s. 43-45)

afická p íloha

E1 Pokoj/cela ve Sv tle nad Sázavou (Hradílek, aktuáln cz.,)

E2 Vzd lávací hodina ve v znici v Pardubicích (VSCR. *V ze ská slufba eské republiky: Pardubice*)

kulturní program o divadelní představení (VSCR. Česká republika : V znice V-ehrdy, obrázek, 2004)

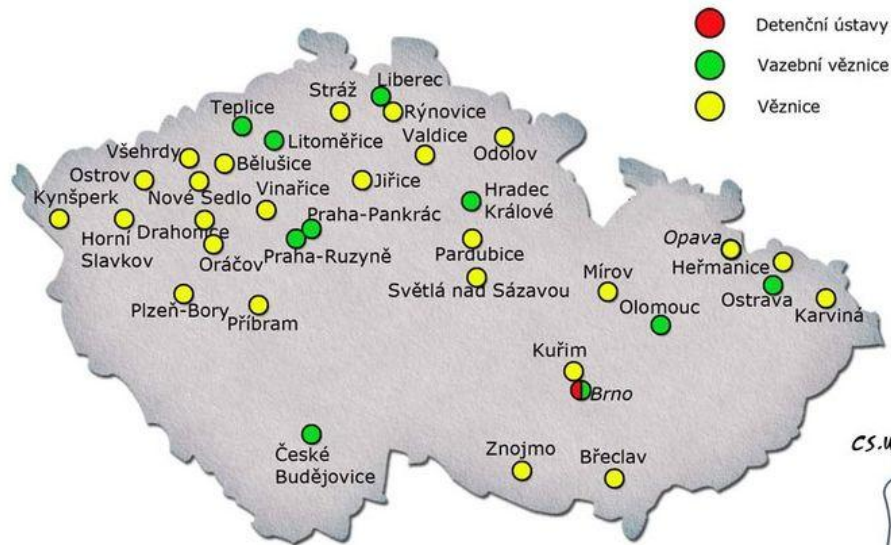

E4 V znice V-ehrdy o jedna z volno asových aktivit (VSCR. V ze ská slufba eské republiky : V znice V-ehrdy, 2004)

edie, 2003)

Umístění věznic, vazebních věznic a detenčního ústavu v ČR

CS.WIKIPEDIA.ORG

